

Битва за волю триває

Продовження хроніки війни, почате у попередніх номерах газети за 12 і 26 травня, 9 і 23 червня.

22 червня

Вранці 22 червня сталася пожежа на Новошахтинському нафтопереробному заводі в Ростовській області Росії, у соцмережах повідомляли, що по НПЗ вдарили з безпілотника. За останні 3 місяці в Росії сталося щонайменше кілька масштабних пожеж на стратегічних об'єктах. Наразі невідомо, де були підпали, а де випадковість.

Вся нафтопереробна галузь України не працює через цілеспрямовані російські ракетні обстріли. Про це заявив голова правління НАК «Нафтогаз України» Юрій Вітренко. «На жаль, ці удари почалися фактично з перших днів війни... Вся нафтопереробка в Україні зараз через масовані неодноразові атаки агресора не працює і складно забезпечувати логістику нафтопродуктів на український ринок, через що виникає їхній дефіцит».

23 червня

Опалювальний сезон почнеться вчасно, тарифи на тепло не зміняться, але тепло треба буде економити: можливе зниження температури в оселях під час опалювального сезону. Про це повідомив міністр розвитку громад і територій Олексій Чернишов.

Уряд Чехії схвалив пропозицію міністерства юстиції, згідно з якою громадяни Росії та Білорусі не зможуть отримати візи та посвідки на проживання в країні до березня 2023 року. «Цей крок має на мені захист зовнішньополітичних інтересів Чеської Республіки у зв'язку зі збройним конфліктом в Україні, викликаним вторгненням Росії, яке підтримується Білоруссю», зазначили в чеському Мін'юсті.

Міністр оборони України Олексій Резніков повідомив, що перші американські системи HIMARS вже прибули в Україну. Реактивні системи залпового вогню HIMARS анонсували у рамках пакету допомоги від США на 700 млн доларів на початку.

Країни Великої Сімки на зустрічі їх лідерів 23 червня домовилися виділити Україні допомогу у близько 19 млрд доларів, або понад 18 млрд євро. Значна частина цих коштів буде надана у формі грантів, тобто безповоротної допомоги.

24 червня

Парламентська асамблея Ради Європи 23 червня визнала резолюцією, що малайзійський пасажирський літак Boeing 777 рейсу MH17 у 2014 році був збитий над Донбасом російською ракетою «Бук», наданою військовим підрозділам, контрольованим РФ.

Фахівці ДСНС уже очистили понад 62 тисячі гектарів території, знешкоджено понад 45 тисяч вибухонебезпечних предметів, з них близько 2 тисяч авіаційних бомб.

В Україні 1 вересня планують розпочати очні заняття в школах за безпечної ситуації в регіоні. Для цього проводяться заходи з посилення безпеки. Зокрема, йдеться про перевірку шкіл та прилеглих територій органами ДСНС на наявність вибухонебезпечних предметів, готовність систем оповіщення про повітряну тривогу. Мають бути визначені та позначені шляхи евакуації та обладнане укриття для всіх учасників освітнього процесу. Створюються запаси води та медикаментів.

За інформацією українських розвід-

ників, Кремль планує підірвати житлових будинків у білоруському Мозирі, щоб втягнути Білорусь у війну проти України. Аналогічний сценарій окупанти застосовували під час розпалювання війни в Чечні. Тоді спецслужби РФ організували вибухи в кількох будинках Рязані, звинувативши в цьому «чеченських бойовиків».

Європейська рада, вищий керівний орган Євросоюзу, за підсумками саміту ухвалила рішення надати Україні макрофінансову допомогу в розмірі до дев'яти мільярдів євро.

У Канаді набули чинності поправки до закону про спеціальні економічні заходи, який передбачає можливість конфіскації російських активів, що потрапили під санкції через війну Росії, та їхнє використання на підтримку України.

25 червня

Українських військових відвели з Севеодонця, щоб зберегти життя захисників, закріпитися у безпечніших районах і підготуватися до ефективного контрнаступу. Про це повідомила Національна гвардія України.

За даними ОК «Північ» близько 5 години ранку Чернігівська область зазнала масового ракетного обстрілу. З території Білорусі з літаків та з землі було випущено 20 ракет по селищу Десна. Відомо про руйнування об'єктів інфраструктури. Попередньо без втрат. 17 травня росіяни завдали авіаудару по Десні, загинули 87 людей.

За понад 4 місяці великої війни російські окупанти пошкодили чи знищили 100 об'єктів цінної історичної заповіді та 144 релігійні споруди. Про це повідомило Міністерство культури та інформаційної політики.

26 червня

Президент Володимир Зеленський вважає, що 45 російських ракет, які випустила Росія 25 червня по Україні, доводять, що санкцій у світі проти Росії не достатньо. «Вже в понеділок (27 червня - ред.) братиму участь у саміті «Групи семи». На тижні відбудеться й саміт НАТО. 45 ракет за половину доби і як раз напередодні таких зустрічей – це ще одне підтвердження саме нашої позиції. Це підтвердження, що санкційних пакетів проти Росії не достатньо, збройної допомоги для України треба більше і що системи протиповітряної оборони – сучасні системи, які є у наших партнерів, мають бути не на полігонах або на зберіганні, а в Україні, де вони зараз і потрібні – потрібні більше, ніж в будь-якому іншому місці у світі».

Окупанти спалили всі книжки з бібліотеки храму ПЦУ Петра Могили в Маріуполі. За наводкою та сприянням священників РПЦ в Маріуполі була вилучена та спалена на подвір'ї Храму вся велика бібліотека, зібрана волонтерами та благодійниками.

27 червня

Найбагатший бізнесмен України Рінат Ахметов подав позов до Європейського суду з прав людини проти РФ щодо компенсації за грубі порушення його прав власності під час неспровокованої воєнної агресії Росії проти України. Про це йдеться у заяві групи SCM, засновником і акціонером якої є Ахметов. «Як власник «Азовсталі» та багатьох інших промислових підприємств, які стали ціллю російських збройних сил, що вторглися в Україну, пан Ахметов робить усе можливе для притягнення росії до відповідальності за руйнування, які вона сіє на території України», йдеться у повідомленні.

Зазначається, що Ахметов подав позов про вжиття термінових забезпечувальних заходів, що запобігатимуть подальшій блокаді, мародерству, перенаправленню потоків і знищенню з боку Росії зернових і сталі, виготовленої підприємствами SCM. «Цей позов - одна з перших міжнародних юридичних дій проти росії, мета якої - зупинити злочинну діяльність російського агресора, знищення української економіки й розкрадання українських активів», заявив Ахметов.

Президентка Молдови Мая Санду 27 червня прибула з офіційним візитом до Києва. Протягом дня Санду відвідала міста Бородянка, Буча та Ірпінь. Також зустрілася із президентом України Володимиром Зеленським.

Президент Володимир Зеленський у зверненні до саміту лідерів країн «Великої сімки» 27 червня закликав світових лідерів зробити все можливе, щоб припинити вторгнення Росії в Україну до кінця року. Лідери G7 зібралися в німецьких Альпах, Зеленський звертався до них через відеозв'язок. Він подякував міжнародним партнерам за оборонну та фінансову допомогу нашій країні в боротьбі з російським вторгненням, попросив системи протиповітряної оборони, додаткових санкцій щодо Росії та гарантій безпеки.

Росіяни завдали кілька ракетних ударів по торговому центру в Кременчуку на Полтавщині. Ракети влучили в торговий центр «Амстор» за 300 метрів від залізничного вокзалу. Там перебувало чимало людей, які прийшли купувати продукти.

Кількість загиблих, знайдених одразу і в наступні дні, коли розбирали руїни центру, склала 22 чоловіки. Десятки було поранено. Удару по Кременчуку Росія завдала ракетою Х-22, випущеною з дальнього бомбардувальника Ту-22М3 з боку Курська.

У ході обстрілів території України 25 – 26 червня Росія випустила від 60 до 80 далекобійних ракет, вартість яких сягає від 150 до 220 млн доларів. Такі розрахунки наводить український Forbes.

Триває передплата на нашу газету на 2022 рік

Усі поштові відділення й листоноші області ведуть передплату на «Світ-інфо» на будь-який термін і на будь-яку адресу в області.

Передплатна ціна мінімальна:
16 гривень на місяць.

Передплатний індекс «Світ-інфо» — **86514**

Основні теми газети:

- Події в області, Україні і світі.
- Політика, соціальні проблеми, екологія.
- Публікації раніше невідомої нам історії України, СРСР.
- Проза і поезія відомих письменників світу.
- Культура, мистецтво, спорт.
- Корисні поради.
- У світі цікавого.

«Світ-інфо» — газета для кожного з вас!

Долучайте нових читачів

Прочитавши нашу газету, покажіть її друзям, знайомим, колегам, запропонуйте також передплатити.

Україна стала кандидатом у члени Євросоюзу

Україна офіційно стала кандидатом у члени ЄС. Таке рішення одностайно ухвалили всі лідери країн Європейського Союзу під час саміту Європейської ради у Брюсселі 23 червня. Європейська рада – вищий керівний орган ЄС, до якого входять керівники держав союзу. Одночасно надано статус кандидата і Молдови.

Лідери ЄС визнали європейську перспективу Грузії та готові надати їй статус кандидата, як тільки буде вирішені пріоритетні питання.

ЄС не визначив точну дату, до якої Україна має довести здатність проводити реформи. Єврокомісія проведе першу оцінку наприкінці 2022 року, однак для відновлення реформ в Україні мають завершитися бойові дії, тому термін може бути, і найімовірніше буде продовжений.

Це найбільший крок на посилення Європи, який можна було зробити саме зараз

Звернення президента України Володимира Зеленського до учасників саміту ЄС після надання Україні статусу кандидата на членство

Вітаю всіх наших друзів, всіх лідерів-друзів України! Вітаю усіх, хто підтримує свободу!

Саме так я почав своє звернення до Європейської ради ще 24 березня – три місяці тому, коли закликав вас підтримати нас.

І який шлях ми пройшли за ці три місяці! Ми, ми всі разом: Україна, ваші держави і Європейський Союз у цілому. Цей шлях – це не політика. Я вважаю, це те, від чого тепер завжди ітиме відлік нової історії Європи. Європи без розділення. Європи без «сірих» зон. Європи, яка справді об'єднана і яка вміє захищати себе, свої цінності, своє майбутнє.

Сьогодні ви ухвалили одне з найважливіших рішень для України за всі 30 років незалежності нашої держави.

Однак це рішення – це, я вважаю, не тільки для України. Найбільший крок на посилення Європи, який можна було зробити саме зараз, саме в наш час і саме в таких складних умовах, коли російська війна випробує нашу здатність зберегти свободу та єдність.

На п'ятий день повномасштабної війни Росії проти України ми подали заявку на вступ до Європейського Союзу. Ми надзвичайно швидко та повністю якісно надали відповіді на опитувальник, який отримали від Європейської комісії.

Україна стала кандидатом у члени Євросоюзу

І сьогодні – цей бажаний результат. Я хочу сьогодні ще раз особисто підтвердити, що Україна здатна стати повноправним членом Європейського Союзу.

Тоді, три місяці тому, я звертався до кожної країни Євросоюзу і позначив, на якому етапі ми були, як я вважав, у наших відносинах. А сьогодні я хочу сказати кожному й кожній із вас особисто те, що відчувають наші люди, і в тому самому порядку, яке це було й тоді.

(Далі президент Зеленський персонально дякує кожному присутньому за саміті лідерів кожної держави ЄС, а також президентам Європейської ради, Європейського парламенту, Європейської комісії).

Я вдячний за щирі допомогу, за віру в Україну, в українців, в нас всіх.

Я завжди говорив, що ми, українці, віримо у Європейський Союз. Хоча ми й залишалися формально поза Євросоюзом, напевно, в нашій державі було чи не най-

більше прапорів об'єднаної Європи. Вони були у наших людей в руках під час революцій. Вони були у наших людей в окопах – з 2014 року. Я вірю, що прапор Євросоюзу буде в кожному українському місті, яке ще маємо звільнити від окупації Російської Федерації.

Український та європейський прапори будуть разом і тоді, коли ми будемо відбудовувати нашу державу після цієї війни разом.

І сьогодні я хочу подякувати окремо і саме в межах нашого спільного засідання – саміту усіх лідерів Європи... Хочу подякувати нашим героям – кожному й кожній, хто зі зброєю в руках захищає незалежність України, захищає свободу Європи.

Дякую! Дякую за те, що робите можливою нову історію України, нову історію Європи – ще сильнішої, ще вільнішої.

Дуже дякую вам всім!
Слава Україні!

Історична віха: Україна – кандидат на членство в Євросоюзі

На саміті Європейської Ради 23 червня лідери країн Євросоюзу ухвалили історичне рішення. Україна отримала статус кандидата на вступ до Євросоюзу. Це те, заради чого українці вийшли на Майдан у 2013 році і, зокрема, борються на фронті сьогодні. Україна в ЄС – це не лише політично-економічний союз, а про гарантії безпеки й окремішній шлях від Росії. Що змінює статус кандидата і як швидко Україна може стати членом європейської спільноти, дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Перші кроки

в європейському напрямку

Перші кроки до євроінтеграції Україна зробила ще 1994 року, коли підписала угоду про партнерство і співробітництво. Аж через 15 років Україна стала учасницею ініціативи ЄС «Східне партнерство». А 2012 року заявила про намір підписати Угоду про асоціацію з ЄС. Але наприкінці 2013 року тодішній президент України Янукович відмовився підписати Угоду, повернувши зовнішньополітичний важіль назад до Москви. Як наслідок, спалахнув Євромайдан, який переріс у Революцію Гідності. Янукович утік, а РФ окупувала Крим та частину Луганської і Донецької областей. І це лише посилює бажання українців бути частиною європейської спільноти.

У березні 2014 року тодішній прем'єр-міністр Арсеній Яценюк підписав політичну частину Угоди про асоціацію з ЄС, а в червні 2014-го – Петро Порошенко, як президент України, підписав економічну її частину.

З 1 січня 2016 року між Україною та ЄС запрацювала поглиблена і всеохопна зона вільної торгівлі. У результаті ціла низка українських виробників почали експортувати товари до ЄС без мита.

Наступним кроком стало запровадження безвізового режиму з ЄС у червні 2017 року. Українці отримали можливість вільно подорожувати до країн Шенгенської зони.

У лютому 2019 року стратегічний курс України на набуття членства в Європейському Союзі було закріплено в Конституції України. Влада розпочала багато реформ, щоб відповідати критеріям членства, однак з європейського боку процес прискорився лише після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. 28 лютого 2022 року Україна подала заявку на членство в ЄС, а вже в червні Єврокомісія офіційно підтримала прагнення українців.

«Ми рекомендуємо надати Україні статус кандидата, розуміючи, що в країні буде проведено низку важливих реформ. Україна чітко продемонструвала відданість європейським цінностям і стандартам. І почала перед війною свій шлях до ЄС», заявила президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляен.

Після Єврокомісії за кандидатство України проголосував Європарламент, а потім – і Європейська Рада. Разом із Україною статус кандидата отримала Молдова.

Від кандидата – до повноцінного члена ЄС

Статус «кандидата на вступ» не означає автоматичного переходу до членства в Євросоюзі. Щоб стати членом ЄС, Україна повинна провести ще багато реформ. Лише після того, як українське законодавство відповідатиме європейським критеріям, країни Євро-

союзу зможуть проголосувати за нового члена. Схвалення необхідно отримати від усіх 27 країн блоку.

Наразі Україна повинна втілити 7 блоків реформ, а саме: сформувати Конституційний суд відповідно до рекомендацій Венеційської комісії, реформувати Вищу раду правосуддя та оновити Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, посилити боротьбу з корупцією та призначити нових керівників Спеціальної антикорупційної прокуратури та Національного антикорупційного бюро, поглибити протидію відмиванню коштів, втілити антиолігархічний закон, узгодити аудіовізуальні законодавства з європейським та завершити реформу законодавства щодо нацменшин.

«Я думаю, що Україна може легко з ними впоратися, бо це справді вимоги, які вже існують довгі роки. Є вже прогрес», заявила посол Німеччини в Україні Анка Фельдгузен на брифінгу в Медіацентрі Україна.

Як повідомила віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина, у парламенті вже зареєстровані 80 законопроектів «євроінтеграційного портфеля». До кінця року Верховна Рада планує розглянути 30 проєктів у межах євроінтеграції.

Експерти дають як стримані, так і досить оптимістичні прогнози щодо часу, який нашої державі потрібен для реформ.

«Ми можемо зробити це за підтримки наших друзів у Європейському Союзі набагато швидше. Я хотів би, щоб це відбулося за рік чи два. Можливо, я оптиміст», сказав Голова комітету Верховної Ради з питань зовнішньої політики Олександр Мерезко на брифінгу в Медіацентрі Україна.

Більшість експертів вважають, що Україні знадобиться щонайменше 5 років, щоб підготуватися до вступу в ЄС. За словами директори Центру «Нова Європа» Альона Гетьманчук, кандидатство в члени ЄС – це спільна відповідальність України та євроспільноти.

Переваги кандидатського статусу

Офіційний статус країни-кандидата відкриває для України широкий спектр можливостей у політичному та економічному вимірах.

«Рух до ЄС дозволить модернізувати нашу державу, і ми зацікавлені зробити всі зміни якнайшвидше. Україна – це Європа, і невдовзі Україна буде членом Європейського Союзу», – написав прем'єр-міністр Денис Шмигаль на своїй сторінці у Facebook і зазначив цілу низку переваг, які надає Україні новий статус.

Найперше – це супровід Єврокомісії реформ в Україні. Ми отримаємо доступ до різноманітних програм та ініціатив ЄС. Крім того, Україна, як країна-кандидат, «матиме ширші можливості для того, щоб її голос був почутий під час формування політик ЄС».

Україна також зможе користуватися фінансовою допомогою ЄС для країн, які готуються до вступу. Це можуть бути гранти, інвестиції або технічна допомога.

Окрім того, зі статусом кандидата наша держава зможе отримати набагато більше інвестицій, оскільки матиме стабільніші та захищеніші умови. Однак говорити про це можна лише після перемоги над Росією.

Водночас, на думку експертів, статус кандидата посилює наші позиції на майбутніх переговорах щодо припинення війни і допоможе залучити більше європейських коштів на повсюдну відбудову.

Битва за волю триває

28 червня

Лідери країн «Великої сімки» (G7) оприлюднили заяву з приводу удару по ТРЦ у Кременчуку, в якій йдеться про необхідність притягнути Путіна і винних до відповідальності. Лідери G7 підтвердили заповнення, що продовжать надавати Україні фінансову, гуманітарну, а також військову підтримку.

З полону окупантів по обміну полоненими звільнили 16 українських військовослужбовців, з яких 2 офіцери та 14 солдат. Також звільнено одного цивільного.

Російський президент Володимир Путін прибув до столиці Таджикистану Душанбе, вперше виїхавши за межі Росії з початку повномасштабного вторгнення в Україну. Путін провів перемовини з президентом Таджикистану Емомалі Рахмоном.

Міністр оборони України Олексій Резніков повідомив, що тисячі українських захисників опанували використання зброї західних партнерів, навчання тривають і зараз. Українські бійці вчаться швидко і будь-яка зброя в руках ЗСУ стає ще ефективнішою. Зокрема, українські бійці проходять навчання у Британії, Італії, Литві, Польщі, Словаччині, Словенії, Франції та ФРН. Загалом йдеться про підготовку тисяч бійців ЗСУ. = Українські військові вчаться експлуатації артсистем калібру 155 мм M777, CAU «Краб», реактивних систем залпового вогню M142 HIMARS, M270 та MARS II, самохідних зенітних установок «Гепард 1A2», мінних тральщиків класу «Sundown», екіпажів БТР VAB, БМП M80-A, ведення повітряної розвідки і спостереження, знешкодження вибухових речовин та розмінування.

29 червня

Президент Володимир Зеленський у зверненні до саміту НАТО в Мадриді закликав держави Альянсу допомогти зупинити терор Росії проти мирних українських міст та «знати місце» для України у спільному безпековому просторі.

Україна підписала «транспортний безвіз» з Євросоюзом – угоду про лібералізацію автомобільних перевезень з ЄС. Угоду підписали у французькому Ліоні. Вона скасовує необхідність отримання українськими перевізниками відповідних дозволів для здійснення двосторонніх та транзитних перевезень в держави ЄС та дозволяє уникнути зупинки експорту української продукції через автомобільні пункти пропуску. Термін угоди складає 1 рік з можливістю пролонгації, а тимчасово набирає чинності уже відсьогодні. На постійній основі угода запроцедує після завершення усіх ратифікаційних процедур. Спричинене морською блокадою навантаження на автотранспорт значно збільшило потребу у дозволах на міжнародні перевезення, які по деяких напрямках зросли у кілька разів. Такі дозволи необхідні перевізникам, аби мати змогу експортувати чи імпортувати товари автотранспортом.

«Укрзалізниця» не планує підвищувати тарифи на пасажирські перевезення в умовах війни. Це принципова позиція влади, «Укрзалізниця» є державною структурою. Компанія зційно збільшила тарифи лише на вантажні перевезення, на 70%, зокрема задля того, щоб не допустити зростання цін на пасажирські перевезення.

Президент Володимир Зеленський зустрівся у Києві із засновником компанії Virgin Galactic, мільярдером Річардом Бренсоном. Зеленський написав у Фейсбуці: «Візит британського бізнесмена Річарда Бренсона до України – чергове нагадування, що світ і відомі люди продовжують нас підтримувати». Зеленський поспілкувався із Бренсоном про збереження уваги світу до війни в Україні, а також перспективи співпраці у післявоєнній відбудові.

В рамках найбільшого за війну обміну полоненими Україна повернула 144 військових, з яких 95 захисників «Азовсталь». Головне управління розвідки Міністерства оборони, що цим займається, повідомило, що серед них 95 оборонців «Азовсталь», у тому числі 43 військовослужбовці полку «Азов». Загалом звільнено 59 бійців Національної гвардії; 30 – Військово-морських сил; 28 – Збройних сил України; 17 – Державної прикордонної служби України; 9 – Територіальної оборони; 1 – Національної поліції України з них 23 офіцери та 69 військовослуж-

бовців сержантського та старшинського складу. У ГУР зазначили, що більшість звільнених українців мають важкі ушкодження: вогнепальні та осколкові поранення, вибухові травми, опіки, переломи, ампутації кінцівок. Всі вони отримують належну невідкладну медичну та психологічну допомогу.

Україна отримала 1,3 мільярда доларів грантової допомоги від США у межах пакету фінансування бюджету у 7,5 млрд дол. Раніше, 8 червня, Україна вже отримала перший мільярд доларів з цього пакету допомоги. Це пряма підтримка в рамках загального пакету допомоги Україні від США обсягом 40 млрд доларів.

30 червня

Оперативне командування «Південь» заявило, що російська армія поспіхом евакуювала залишки гарнізону з острова Зміїний після ударів українських військових по ньому.

Вранці 30 червня російські війська обстріляли прикордонні населені пункти Чернігівської області з території Росії. Повідомляється про 4 вибухи поблизу населеного пункту Грем'яч, а також про 2 вибухи у районі населеного пункту неподалік Грем'яча. Окупанти били зі ствольної артилерії. Також три обстріли зафіксовано в районі н.п Михальчина Слобода. Втрат серед особового складу та техніки немає.

Україна 30 червня почала експорт електроенергії до Румунії, що є початком комерційного обміну електроенергією між Україною і ЄС. Повідомляє прем'єр України Денис Шмигаль: «Сьогодні з першої години ночі такий експорт пішов у напрямку Румунії. Початковий обсяг становить 100 МВт. Лише за перший день державне підприємство «Укренерго» заробило 10 млн грн на продажі доступу до міждержавного перетину. Потенціал експорту української електроенергії в Європу складає до 2,5 ГВт. За таким сценарієм держава зможе отримувати більше 70 млрд грн на рік». Очікується, що торгівля електроенергією на інших з'єднаннях (Україна–Словаччина, Україна–Угорщина та Молдова–Румунія) почнеться пізніше. Україна у березні подала заявку на приєднання до європейської енергосистеми ENTSO-E і на початку червня отримала право експортувати свою енергію до Європи.

1 липня

Голова Донецької обласної військової адміністрації Павло Кириленко повідомив, що 45% Донецької області, які знаходяться під контролем України, ворог постійно обстрілює. Це практично половина області, при тому, що третина окупована була протягом восьми років до повномасштабного вторгнення.

По Одещині нанесено ракетний удар літаками стратегічної авіації з напрямку Чорного моря. Одна ракета влучила в 9-поверховий житловий будинок, друга – в базу відпочинку в Білгород-Дністровському районі. У 9-поверхівці повністю зруйнований один під'їзд. В результаті нічних ракетних ударів по курортному селищу Сергіївка Білгород-Дністровському району щонайменше 21 людей загинуло, серед них 2 дитини, ще понад 30 осіб отримали поранення.

Голова Державної прикордонної служби Сергій Дейнеко нагадав, що з 1 липня почало діяти рішення уряду про візовий режим з громадянами Російської Федерації. «Візовий режим також дозволить посилити безпеку нашої держави. Тепер мету своєї поїздки до України кожному росіянину доведеться обґрунтовувати заздалегідь. Та хоч попередити громадян РФ: навіть якщо отримали візу, розслаблятися не варто! Це ще не гарантує безперешкодного в'їзду до України. А вже власники візи мусять відповідати й іншим умовам перетину українського кордону. І прикордонники обов'язково їх перевірятимуть. А за наявності обґрунтованих підстав, візу буде скасовано на місці!».

В Україні на цю дату звільнено від окупантів 1027 населених пунктів. Працівники екстрених, спеціальних та комунальних служб майже цілодобово працюють задля повернення звичного ритму життя на деокуповані території.

Битва за волю триває

2 До бюджету України надійшов грант від Німеччини в сумі один мільярд євро. Грантові кошти були перераховані до державного бюджету через спеціальний адміністративний рахунок, який відкрито Міжнародним валютним фондом для направлення грошей країн-донорів на допомогу Україні. Отримані кошти будуть спрямовані на фінансування першочергових бюджетних видатків під час воєнного стану. Всього з початку введення воєнного стану Україна вже отримала від Німеччини 1,3 млрд євро для підтримки фінансово-бюджетної системи.

2 липня

Міністерство оборони Сполучених Штатів прокоментувало відступ росіян із острова Зміїний. Сайт Пентагону: «Ми розглядаємо цей розвиток подій як те, що українці дуже успішно чинили значний тиск на росіян, у тому числі із застосуванням ракет «Гарпун», які вони нещодавно придбали, щоб атакувати корабель постачання...Таким чином, українці дуже ускладнили росіянам підтримку там операцій і зробили їх дуже вразливі для українських ударів. Тому, звичайно, Росія залишила острів». Пентагон вважає, що взяття Зміїного під контроль ЗСУ є полегшенням захисту Одеси, а також можливістю відкривати морські шляхи без контролю Росії.

3 липня

Близько 800 тисяч українців втратили житло внаслідок російського вторгнення. Російські окупанти зруйнували понад 15 мільйонів квадратних метрів житла українців. Найбільше пошкоджень житлового фонду – у Донецькій, Харківській, Київській, Чернігівській областях. Вже близько 220 тисяч українців залишили заявки на отримання компенсації через зруйноване житло.

Сили оборони України відійшли з Лисичанська Луганської області після важких боїв. Генштаб ЗСУ повідомив: «В умовах кратної переваги російських окупаційних військ в артилерії, авіації, реактивних системах залпового вогню, боєприпасах та особовому складі продовження оборони міста призвело б до фатальних наслідків. Задля збереження життя українських захисників було прийнято рішення про відхід». У Генштабі додали, що продовжують боротьбу.

На знищеній Збройними силами України військової базі у Мелітополі загинуло понад 200

окупантів, ще 300 було поранено. В ніч на 3 липня удари були завдані по складах з паливом, боєприпасами, казармах російських загарбників Також удар було завдано по Мелітопольському аеродрому, на якому окупанти розмістили свою базу.

4 липня

Президент Володимир Зеленський під час свого онлайн-звернення до конференції з відбудови України, яка відбувається в Луганю (Швейцарія), розповів про своє бачення відновлення зруйнованих регіонів і наголосив на потребі реформ. «Я вдячний Єврокомісії за ініціативу створити спеціальну європейську платформу відбудови України. Однак всі ініціативи, плани, амбіції мають бути в єдиній системі...Тому Україна пропонує свій національний план відбудови, на фундаменті якого можна буде реалізувати кожну ініціативу». Президент назвав ключові принципи відбудови, серед яких: безпека, технологічність, дотримання екологічних стандартів, застосування зелених технологій, реалізація принципів безбар'єрності, спрямованість на інтереси громад, максимаьна прозорість та укорінення проєкту відбудови в реальному економічному житті України, щоб створити нові робочі місця і нові виробництва.

До участі в конференції запрошені понад 40 держав і понад 20 міжнародних організацій.

Чемпіонат України з футболу почнеться у другій половині серпня в Києві та чотирьох областях, Про це повідомив президент Української асоціації футболу Андрій Павелко. Матчі, окрім столиці, проходять у Київській, Львівській, Закарпатській та Тернопільській областях. Цей список може бути розширений.

Президент України Володимир Зеленський 4 липня зустрівся з прем'єр-міністром Королівства Швеція Магдаленою Андерссон у Києві, Вони відвідали Київську область і підписали спільну заяву. Пряма мова Зеленського: «Це перший такий документ в історії двосторонніх відносин. У спільній заяві зафіксовані ключові питання для обох наших держав. Це стосується, зокрема, оборонної співпраці, галузевого співробітництва у сферах атомної енергетики, енергоефективності, фінансової підтримки для України...Особливо я хотів би відзначити досвід Швеції в галузі енергозбереження, енергоефективності та в реалізації еко-

логічного порядку денного».

Крім цього, президент привітав Швецію з рішенням Мадридського саміту НАТО про вступ країни до Альянсу за прискореною процедурою.

Магдалена Андерссон повідомила про передачу Зеленському копії листа 1711 року, що зберігається у Державному архіві Швеції. У ньому Король Карл XII дає настанови шведському послу в Константинополі визнати Запорозьку Січ як незалежну державу. За словами Андерссон, ще на початку XVIII століття шведський Король був вражений козацькою демократією.

Зеленський продемонстрував представникам ЗМІ цей документ і зачитав фрагмент: «... щоб якнайшвидше втілити в життя статтю про волю України та всіх козаків, щоб всій Україні і Війську Запорозькому при нішньому полководцю Пилипу Орлику повернути давню свободу, володіння своєю землею та її колишні кордони, щоб відтепер цей народ став незалежною державою і більше ніколи не підлягав покорі чи захисту царя».

5 липня

Попри воєнний стан та бойові дії, 90% випусників шкіл в Україні змогли отримати свідоцтва про середню освіту.

У 12 областях школи видали 100% атестатів, повідомив міністр освіти і науки Сергій Шкарлет. Свідоцтва випусники, які опинились на окупованих територіях або не мали змоги їх отримати з інших причин, зможуть отримати пізніше. Випусники, які виїхали за кордон, також зможуть отримати атестати через дипломатичні установи країни перебування.

6 липня

Під час міжнародної конференції на підтримку України у швейцарському Луганю було досягнуто домовленостей щодо фінансової підтримки України на суму 1,9 млрд доларів. З цієї суми 600 млн доларів передбачено у вигляді фінансової підтримки, понад 500 млн доларів – на розвиток аграрного сектору у вигляді коштів на зберігання продукції, покращення логістики та забезпечення ліквідності для підприємств. Крім того, Україна домовилася про надання нам понад 500 млн доларів для підготовки до опалювального сезону і майже 250 млн доларів для розвитку проєктів цифрової трансформації нашої країни. Наш прем'єр-міністр Денис Шмигаль на конференції подякував Швейцарії, Швеції, Великої Британії, Світовому банку, ЄБРР, ЄІБ, а також приватному українському та міжнародному бізнесу за цю солідарність

Президент Володимир Зеленський розповів, що зброя, яку Україна отримала від західних партнерів, нарешті потужно запрацювала по лінії фронту. «Наші оборонці завдають дуже

відчутних ударів по складах та інших точках, які важливі для логістики окупантів. І це суттєво знижує наступальний потенціал російської армії... Українські сили просуваються наразі на кількох тактичних напрямках, зокрема і на півдні – на Херсонщині, в Запорізькій області».

За тиждень функціонування візового режиму з РФ жоден росіянин не подав документів на отримання української візи, повідомив міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. «Дуже показовий момент. За сім днів функціонування візового режиму на всю багатомільйонну Росію не знайшлося жодного громадянина, який би подався на отримання української візи. За цей час було більше ста дзвінків до МЗС, у посольства України в різних країнах від громадян Росії з проханням роз'яснити правила в'їзду, але власне жодної заявки не було». За словами Кулеби, це демонструє, до якого рівня агресія Кремля довела відносини не лише між державами, а й між народами.

7 липня

Загальна сума військової допомоги Україні, яку Нідерланди надали з початку повномасштабного вторгнення Росії, становить понад 172,7 мільйона євро. В тому числі це сучасні гаубиці. Крім того, Нідерланди й Німеччина забезпечать навчання українських військових на гаубицях.

У червні пропозицій роботи в Україні стало на 67% більше, ніж у травні. Четверть цих пропозицій роботи сконцентрована в Київській області, далі йдуть Львівська, Дніпропетровська, Одеська та Івано-Франківська області. А найбільша динаміка відновлення спостерігається в Чернігівській, Одеській та Полтавській областях.

8 липня

Майже в усіх областях України аграрії розпочали збирання ранніх зернових та зернобобових культур. На цю дату намолотили уже 1,1 млн тонн зерна.

За матеріалами Служби безпеки України суд наклав арешт на корпоративні права та нерухоме майно 11 підприємств, кінцевими бенефіціарами яких є російські державні корпорації «Роснефть», «Росатом» та «Газпром». Встановлено, що частина прибутку цих підприємств йшла на підготовку та ведення агресивної війни РФ проти України. Орієнтовна сукупна вартість арештованих судом корпоративних прав перевищує 2,1 млрд гривень. Також накладено арешт на 46 об'єктів нерухомого майна, що є у їхній власності. Завдяки своєчасному арешту цих активів, вдалося заблокувати спроби фактичних власників «переписати» їх на підставних осіб. Тривають заходи щодо вилучення заблокованих активів на користь України.

На сьогодні у зв'язку з мобілізацією на захисті України перебувають до 700 тисяч військо-

вих Збройних сил, Національної гвардії – до 90 тисяч, прикордонників – близько 60 тисяч, Національної поліції – 100 тисяч. Про це повідомив міністр оборони України Олексій Резніков.

Президент США Байден підписав наказ про виділення нового пакету допомоги для України на 400 мільйонів доларів. У ньому, зокрема, передбачені ще чотири системи реактивного залпового вогню HIMARS.

9 липня

У першій половині 2022 року в Україні зареєстрували 102318 шлюбів. Про це повідомило Міністерство юстиції. На початку березня Мінюст спростив процедуру реєстрації шлюбу в Україні. Зокрема, військовим дозволили одружуватися заочно, лише при наявності завіреної керівництвом заяви.

Після звільнення українськими військовими від окупантів острова Зміїний на Одещині відновлено судноплавство каналом «Дунай – Чорне море».

10 липня

Президент Володимир Зеленський наказав військовим деокупувати прибережні райони на півдні, для цього Україна збирає мільйонні бойові сили. Про це повідомив міністр оборони Олексій Резніков. Президент доручив найвищому військовому керівництву розробити плани визволення півдня країни.

11 липня

За два тижні з кінця червня до початку липня Україна завдала 14 точних ударів по складах боєприпасів та військових баз російських військ на захоплених українських територіях. Повідомлення ВВС. Офіційно, ні Генштаб ЗСУ, ні міноборони Росії не повідомляли про такі випадки. Інформацію та відеодокази розповсюджували в соцмережах очевидці, військові журналісти та блогери з обох боків, а також місцеві чиновники. Деякі випадки підтвердило також управління стратегічних комунікацій ЗСУ. 11 липня секретар Ради національної безпеки і оборони Олексій Данілов заявив, що кількісні переваги російської армії нівелюються українською ракетно-артилерійською точністю. Після 10 липня повідомлялося про потужні вибухи складів із боєприпасами в окупованих Алчевську і Шахтарську. Також повідомлялося про знищення складів на Херсонщині.

12 липня

Втрати російських агресорів станом на 12 липня склали: особового складу – близько 37470 осіб; танків – 1649; бойових броньованих машин – 3829; артилерійських систем – 838; ракетних систем залпового вогню – 247; засобів ППО – 109; літаків – 217; гелікоптерів – 188; БПЛА оперативного-тактичного рівня – 676; крилатих ракет – 155; кораблів/катерів – 15; автомобільної техніки та автоцистерн – 2699.

Фінляндія і Швеція – на порозі НАТО

Замість «фінляндізації» України Росія отримує кордон НАТО неподалік від другої столиці імперії Санкт-Петербурга.

Починаючи в лютому відкрити агресію проти України, Кремль, окрім іншого, заявляв, що має на меті не допустити розширення НАТО, заблокувати вступ до альянсу України, надати їй позаблоковий статус, на кшталт Фінляндії. Натомість нахабна агресія, що обурило світ, призвела до протилежного: швидкого розширення НАТО.

В небувало короткий термін дві скандинавські держави – Фінляндія і Швеція – подали заявки на вступ у НАТО. Саміт лідерів країн альянсу затвердив ці заявки.

Для Фінляндії цей крок завершив багато десятиліть, а для Швеції – близько 200 років нейтралітету.

Після країн-членів НАТО 5 липня підписали протоколи про вступ Фінляндії та Швеції до Альянсу. Урочиста церемонія підписання відбулася у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі Генсек НАТО Єнс Столтенберг перед церемонією назвав подію історичним моментом для Фінляндії, Швеції і НАТО і наголосив, що Альянс залишається відкритим для майбутніх членів.

Підписання відбулося за участі міністрів закордонних справ Фінляндії та Швеції.

Далі протоколи про приєднання надаються для ратифікації в усі 30 країн НАТО. Столтенберг очікує, що парламенти країн ратифікують протоколи про вступ Фінляндії і Швеції до Альянсу протягом кількох місяців. А кілька країн ратифікували їх буквально наступного дня, в числі перших – сусідні Норвегія, Данія, а також Канада.

Фінляндія арештувала 800 російських вантажних вагонів у рамках санкцій ЄС

Фінський державний залізничний оператор VR арештував близько 800 вантажних вагонів, що належать російським компаніям, у рамках санкцій, запроваджених Євросоюзом проти РФ.

У березні майже 5 000 російських залізничних вагонів знаходилися у Фінляндії, коли країна вирішила призупинити рух із Росії, і хоча VR хотів відправити їх назад, фінські судові пристави наказали арештувати деякі з них.

Арештовані вагони належать компаніям, що на пряму потрапили під європейські санкції або акціонери яких відмовилися від контролю над компаніями через те, що вони потрапили під санкції після повномасштабного вторгнення Росії в Україну наприкінці лютого.

Орган судових приставів Фінляндії заявив, що заморозив активи кількох десятків російських і білоруських фізичних і юридичних осіб, включно з транспортними компаніями, на суму щонайменше 82 мільйони євро, в рамках виконання санкцій ЄС.

Українські церкви зробили крок до єдності

Представники духовенства Православної Церкви України та Української Православної Церкви (частини Московського патріархату) 5 липня провели зустріч на території Софії Київської. Представники духовенства узгодили Декларацію порозуміння і закликали ієрархів розпочати офіційний діалог між УПЦ і ПЦУ. В декларації говориться:

«Ми, представники духовенства Української Православної Церкви та Православної Церкви України, що зібралися в стінах Святої Софії для діалогу щодо перспектив єдності українського Православ'я, прагнучи до єдності у Христі, яку Він Сам хотів бачити у своїх учнях і про яку молився Отцю: «щоб єдине були, як єдині і Ми» (Ів. 17:22);

виконуючи апостольську настанову «зберігати єдність духу в союзі миру» (Еф. 4:3);

визнаючи загальне прагнення українського суспільства до єдності Православ'я;

вважаючи єдність українського Православ'я невідмінною умовою єдності народу і запорукою стабільності держави;

бажаючи сприяти розвитку широкого діалогу між гілками Православ'я в Україні;

вважаючи, що такий діалог сприятиме установленню взаєморозуміння і налагодженню стосунків як між церковними громадами різних конфесій, так і між вірянами».

Представники духовенства повідомили, що у міжконфесійних стосунках вбачають єдність поглядів у засудженні війни, яку розв'язала путінська Росія проти суверенного народу України.

Також у ПЦУ і УПЦ засуджують деструктивну позицію Московської патріархії, яка «перетворилася на «прислугу» путінського режиму і благословляє російських агресорів на кровопролиття».

Представники церков також відмовилися від «агресії, стереотипів, упередженості й мови ультиматумів та ворожнечі у спілкуванні один з одним та в публічному просторі».

«Закликаємо наших ієрархів розпочати офіційний діалог між УПЦ і ПЦУ вже до Дня Хрещення Київської Русі-України, який минулоріч був визначений як День української державності».

Декларація до підписання і обговорення духовенством і вірними УПЦ та ПЦУ.

Євросоюз інвестує у будівництво гігантської ГЕС у Таджикистані

Цим ЄС допоможе знизити залежність регіону від енергоресурсів Росії. Європейський Союз планує стати головним інвестором у будівництво гігантської Рогунської гідроелектростанції в Таджикистані. У 2016 році Таджикистан розпочав будівництво цієї станції, яка могла б забезпечити повну енергетичну незалежність колишньої республіки СРСР, яка не має виходу до моря. Очікується, що проект Рогунської ГЕС коштуватиме близько 8 мільярдів доларів, з яких 3 млрд вже витрачено. Дотепер він значною мірою фінансувався за рахунок облігацій уряду Таджикистану та приватних позик. Уряд Таджикистану звернувся до ЄС з проханням про фінансову та технологічну підтримку для завершення проекту.

Очікується, що Рогунська ГЕС із дамбою висотою 335 метрів, яка стане найвищою у світі, має покласти край хронічній нестачі електроенергії в Таджикистані та дозволить їй експортувати електроенергію до Узбекистану та Казахстану.

Остаточне рішення про інвестиції ЄС у будівництво станції може бути ухвалене до четвертого кварталу 2022 року.

У Росії загинув уже 5-й топменеджер, пов'язаний з «Газпромом»

Газ є одним з найбільших джерел доходу Росії. Тим більшу увагу викликають події довкола державного гіганту – корпорації «Газпром».

У котеджному селищі Морські тераси під Петербургом у басейні приватного будинку знайшли тіло загиблого від пострілу в голову Юрія Воронова. 61-річний Воронов був гендиректором транспортної компанії «Астра Шіппінг», вона виконувала арктичні підяди російського газового монополіста «Газпром». Російські ЗМІ повідомляють, що 2020 рік компанія «Астра Шіппінг» закінчила зі збитками 95 млн рублів, у 2021-му збитки склали 65 млн рублів.

Від початку року це вже п'ята смерть топменеджерів, які так чи інакше пов'язані з «Газпромом».

30 січня у приватному будинку селища Ленінський Ленінградської області знайшли мертвим 60-річного Леоніда Шульмана, голови транспортної служби «Газпром Інвест». Слідство дійшло висновку, що причиною смерті стало самогубство, оскільки в будинку виявили передсмертну записку Шульмана.

25 лютого в тому ж селищі знайшли тіло заступника генерального директора Єдиного розрахункового центру «Газпрому» (казначейство компанії) із корпоративної безпеки 61-річного Олександра Тюлякова. Він нібито повісився в гаражі-прибудові до будинку.

18 квітня в Москві в будинку на Університетському проспекті знайшли вбиту родину колишнього віцепрезидента «Газпромбанку» Владислава Аваєва. Слідство вирішило, що мотиви вбивства побутові: 51-річний Аваєв нібито застрелив свою 47-річну дружину Олену та 13-річну доньку Марію з пістолета, а потім скоїв самогубство. Зброю знайшли в руках загиблого.

21 квітня в лілі в іспанському місті Льорет-де-Мар знайшли мертвою родину 55-річного Сергія Протосені: він нібито вбив сокирою дружину та дочку, а потім повісився у саду. Протосеня був топменеджером найбільшої в РФ приватної компанії з видобутку газу Новатек. Син мільйонера Федір невдовзі повідомив журналістам, що його батько не міг вбити свою сім'ю, і все це – інсценування.

6,5 років колонії: у Білорусі 20-річну дівчину засудили за копіювання публікації

Засудили 20-річну студентку-відмінницю Дануту Передню, а КГБ вніс її ще й до списку «осіб, причетних до терористичної діяльності». Все через те, що дівчина 27 лютого просто скопювала в один із моголівських чатів текст, у якому в різкій формі критикувалися дії Путіна та Лукашенка щодо розв'язання війни в Україні. Також там містився заклик до вуличних виступів і констатувалася відсутність перспектив у армії Білорусі у разі прямого вступу в війну.

І вже 1 липня суд Кіровського району ухвалив вирок для студентки із Кіровська. Її офіційно звинуватили у діях, спрямованих на заподіяння шкоди національним інтересам Республіки Білорусь (ч.3 ст. 361 КК РБ) та образі Лукашенка (ч.1 ст.368 КК РБ). Покарання – 6,5 років колонії загального режиму.

Польща засудила знищення в Білорусі кладовища Армії Крайової

МЗС Польщі висловило обурення знищенням білоруською владою у населеному пункті Мікулішкі Гродненської області на заході Білорусі.

«Ця надзвичайно ганебна подія є прикладом порушення нинішньої білоруською владою усіх своїх зобов'язань щодо пам'ятних місць на своїй території. Це нагадує найтемніші сторінки історії комунізму, і з огляду на попередні повідомлення про знищення польських військових поховань, це не можна сприймати інакше, як цілеспрямовану дію з метою подальшого погіршення взаємин між Польщею та Білоруссю». «Ми рішуче засуджуємо цю антипольську кампанію білоруської влади, спрямовану на усунення будь-яких польських слідів у Білорусі», йдеться в повідомленні.

У МЗС Польщі нагадали, що у 1944 році підрозділи 3-ї та 6-ї бригад Армії Крайової, які входили до складу Війська Польського, були учасниками операції «Гостра Брама» за визволення Вільнюса від німецької окупації і заплатили за це найвищу ціну.

Польсько-білоруські різко погіршилися після президентських виборів у Білорусі в серпні 2020 року. Варшава не визнала результати виборів, підтримуючи протести громадянського суспільства, і закликала Мінськ до проведення перевиборів. Після цього режим Лукашенка звинуватив Польщу у намаганні дестабілізувати ситуації у країні і захопити західні регіони країни. Мінськ розпочав репресії проти діячів польської національної меншини в Білорусі.

Генпрокуратурі Росії надали повноваження закривати ЗМІ без рішення суду

Російська Держдума ухвалила закон, який дозволяє генпрокуратурі закривати ЗМІ без відповідного рішення суду за поширення так званих «фейків», «дискредитацію» російської армії та «заклики до санкцій». Закон встановлює, що за першого «порушення» прокуратура вимагатиме призупинити роботу ЗМІ на строк до трьох місяців, а при повторному – до шести місяців. Якщо медіа в ці терміни видалять матеріали, що не сподобались прокуратурі, йому можуть дозволити працювати далі. У разі неодноразових «порушень» реєстрацію ЗМІ можуть визнати недійсною, а сайт заблокувати остаточно.

Раніше позбавити ліцензії видання, в тому числі іноземне, міг лише суд за позовом Роскомнагляду.

«Звірства росіян – це їхня реакція на те, що вони в країні ніхто»

Повномасштабна війна 24 лютого стала для багатьох українців першим знайомством з бойовими діями та їхніми наслідками. Те, що впродовж 8 років відчували на собі місця українського Донбасу, пережили в Києві, Львові, Харкові та інших містах.

Найбільшою трагедією українського народу є геноцидні дії росіян, про які ми раніше хіба що читали з книжок про радянський «Великий терор» чи німецьку окупацію під час Другої світової війни.

Таке враження, що ми пережили все: розстріли, катування, депортації та сексуальне насильство.

Про злочини росіян в історичній ретроспективі ми поспілкувались з Ларисою ЯКУБОВОЮ, докторкою історичних наук та дослідницею «русского мира».

«Україна змогла вискочити зі стану, який знищує Росію»

– Для вас термін «русский мир» не є новим і ви багато працює присвятили йому. Чи передбачали ви війну, зважаючи на це?

– 24 лютого – це був той етап, коли людина чекала чогось поганого і, зрештою, дочекалась.

Десь з листопада вже було зрозуміло, що питання війни на часі і це питання тижнів.

Коли ти просто науковець, який за родом роботи займається «русским миром» і знаєш про нього достатньо багато, то цей тягар тебе просто задушує, він не дає жити повноцінно.

– Росіяни намагаються використовувати свої ж історичні

міфи проти України. Перед повномасштабною війною ми слухали чергову промову Путіна, в якій він заперечував українську державність. Чи можна сказати, що в українців вже є певною мірою імунітет до цього?

– Я 8 років працюю з російської пропагандою, з нею пересічній людині розібратись достатньо складно.

У зоні «русского мира» люди давно перебувають у віртуальному світі, який не можна назвати нашою, радянською чи російською історією – це альтернативна історія, в якій начебто плавають ті самі загальноживані словаформи, але поєднуються вони в такий спосіб, що ми занураємось в реальність Оруелла чи інших видатних фантастів.

Я вважаю, що 30 років ми, як історики, в Україні робили все правильно. Україна змогла вискочити зі стану, який знищує Росію, це стан небажання знати нічого про свою реальну минувшину, забути і стерти із пам'яті, ні про що не каються, лише вперед і лише перемоги.

У цьому випадку російській історикі перестали ними бути і позбавили мешканців Росії розуміння, де вони і хто вони.

Різниця між нашими країнами в цьому плані колосальна. Тобто українці сьогодні – народ, який має власну справжню історію, а росіяни все ще ходять болотами разом із Сусаніним, який їх начебто рятує від чергового нашестя.

Верховна Рада ухвалила ряд законів

На пленарному засіданні парламенту в суботу, 9 липня, зокрема, було ухвалено в цілому такі закони:

про збільшено на 81 млрд грн видатки Держбюджету, зокрема, на соціальну підтримку населення та внутрішньо переміщених осіб;

про спрощено надання послуг, необхідних для здійснення управління державним боргом і гарантованим державою боргом;

закладено фундамент розвитку громад, що передбачатиме створення трьох стовпів регіональної політики: планування, фінансування та управління регіональним розвитком;

забезпечено можливість місцевих громад швидко ухвалювати рішення та оперативно перерозподіляти кошти місцевих бюджетів;

створено інституційні умови для масової термомодернізації будівель;

посилило захист цивільного населення під час війни та імплементовано в законодавство України положення Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни.

Також «Про державну реєстрацію геномної інформації людини» та «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення механізму регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря».

Рада ухвалила закон про призупинення виплат по кредитах на знищене майно

Верховна Рада прийняла 9 липня у першому читанні закон 7441-1 щодо призупинення виплат та списання кредитів позичальникам, які втратили кредитне житло чи автівку.

Заморожування або анулювання кредитної заборгованості поширюватиметься на квартири, будинки та автомобілі в заставі за кредитом, якщо вони:

розташовані на тимчасово окупованих територіях, на територіях громад, де ведуться активні бойові дії, чи громад, які перебувають в оточенні (блокуванні), що підтверджується рішенням Кабміну;

пошкоджені внаслідок бойових дій, терористичних актів чи диверсій, спричинених військовою агресією росії, але які підлягають відновленню;

знищені внаслідок бойових дій, терактів чи диверсій, які спричинила російська агресія, тобто які не підлягають відновленню.

Дію закону хочуть поширити не лише на майно, яке перебуває в заставі за банківським кредитом, а й на нерухомість, яку позичальник придбав у забудовника на правах розстрочки чи з відстроченням платежу.

В Україні і загалом Європі зростання захворювання на COVID-19

Як заявив міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко на брифінгу 6 липня, різкий стрибок захворюваності пов'язаний з загальноєвропейською тенденцією, де останнім часом також збільшилася кількість інфікованих. Утім, міністр запевняє, що Україна готова до зростання кількості пацієнтів з COVID-19. «У нас є препарати, є засоби індивідуального захисту. Ми їх розкидали по всіх складах на території України, щоб у разі потреби роздати». Крім того, в Україні наявні 1,2 млн швидких та ПЛР-тестів, нові поставки яких очікуються восени.

Віктор Ляшко закликає українців не нехтувати правилами епідемічної безпеки і підготуватися до того, що восени та взимку випадки COVID-19 почастишають.

Міністр говорить, що при зростанні числа хворих, кількість госпіталізацій збільшуватиметься незначно. Він вважає, що пандемія йде до логічного завершення. «Хочеться мати таку надію, що невдовзі ВООЗ озвучить, що пандемія – все, COVID-19 стане сезонним захворюванням, і ми будемо до нього готуватися як до грипу».

Які російські книги треба першочергово вилучити з бібліотек

Міністерство культури та інформаційної політики закликає вилучити з бібліотек російські книжки з антиукраїнським змістом. Такі книги були і залишаються зброєю російської пропаганди.

Першочергово Мінкульт рекомендує вилучити з бібліотек видання, зміст яких спрямований на: ліквідацію незалежності України; посягання на права і свободи людини; пропаганду насильства; вчинення терористичних актів; розпалювання міжтнічної, расової, релігійної ворожнечі. Крім того, Мінкульт наголошує на вилученні літератури, яка містить виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії РФ проти України.

Також в українських бібліотеках не рекомендують зберігати видання, в яких прославляють осіб, що мають безпосередній стосунок до війни проти України: представників збройних формувань РФ; іррегулярних незаконних збройних формувань; озброєних банд та груп найманців, яких курає РФ; представників окупаційної адміністрації РФ; представників підконтрольних РФ самопроголошених органів, які узурпували владу на тимчасово окупованих територіях України.

Українським бібліотекам також не рекомендують зберігати книги авторів, які публічно підтримали війну РФ проти України. А ще фізично зношені та «морально застарілі» видання, за винятком документів, які є «ядром» бібліотечного фонду. Зокрема, видання краєзнавчого характеру, книжкові пам'ятки тощо.

За оцінками Українського інституту книги, кількість книг з антиукраїнським змістом, які необхідно вилучити з бібліотек України, сягає до 100 млн примірників.

Зеленський вніс у Раду законопроект про особливий статус поляків в Україні

Президент Польщі Анджей Дуда так прокоментував це, говорячи про відносини Польщі та України в 79-ті роковини Волинської трагедії під час Другої світової війни, цього трагічного протистояння українців і поляків: «Сьогодні Україна цим жестом президента символічно запрошує нас: «Ми вітаємо вас тут на особливих правах». Нехай це буде для нас якимось знаком».

Дуда додав, що ворожнеча між Польщею та Україною була б вигідна лише Росії, «країні, яка сьогодні намагається позбавити Україну свободи та землі, забрати в Україні незалежність, мрію про власну суверенну, незалежну, сильну країну, яку українці роками втілювали в життя».

Володимир Зеленський анонсував внесення в Раду законопроект про особливий правовий статус громадян Польщі 22 травня, під час виступу в Раді, в присутності президента Польщі. Зеленський наголосив тоді, що лідери Польщі та країн Балтії від самого початку були першими в усьому, що стосується підтримки України. 22 травня польський президент став першим зі світових лідерів, які особисто виступили у Верховній Раді після початку повномасштабної війни. Анджей Дуда перед цим був зі спільним візитом в Україні 13 квітня з президентами Естонії, Литви та Латвії.

Українських біженців у Польщі забезпечуватимуть житлом

Польський уряд пропонує забезпечити українців недорогим муніципальним житлом на 5—6 років. Квартири підшукуватимуть за межами мегаполісів у районах, де вони найдешевші та є найсильніший брак робочої сили.

Зараз більшість біженців залишається у великих містах, де немає варіантів дешевого житла. Тому уряд доручив органам місцевого самоврядування шукати варіанти житла. Уряд допоможе з фінансуванням такого проекту.

Крім того, біженцям допомогатимуть знайти роботу.

Польща прийняла найбільше біженців з України. Днями ця країна надала їм доступ до безоплатної медичної допомоги – на тих рівнях, якими користуються поляки.

В Єгипті будують нову столицю

Єгипет продовжує масштабний процес будівництва нової столиці. Вперше про проект оголосили у 2015 році.

Каїр – столиця Єгипту протягом вже більше тисячі років. Проте в країні будують новий адміністративний центр, який обіцяє бути набагато масштабнішим. Вартість проекту сягає 45 мільярдів доларів. Основну частину робіт хочуть завершити вже цього року, а до 2030-го значно розширити місто.

Назви у міста поки немає: тільки аббревіатура - NAC (New Administrative Capital)/нова адміністративна столиця). Нове місто буде розташовуватися на схід від Каїра. Поки місто не побудували, район вважається слабо розвиненим. За даними державної компанії, яка курає будівництво, до кінця червня завершили понад 70% першої черги будівельних робіт.

У місті завершили від 70 до 90% будівництва 10 житлових кварталів. Майже завершено ряд гігантських проектів: урядовий, фінансовий і діловий райони, центральний діловий район.

Очікується, що в новій адміністративній столиці Єгипту розташуються основні держустанови. Туди їх перенесуть з Каїра, який зараз перенаселений. Ще у 2019 році там проживало майже 10 мільйонів людей. Каїр сьогодні вважається найбільшим арабомовним містом світу. І очікується, що його населення зросте

Медалі українських спортсменів

7 липня в американському Бірмінгемі відбулася урочиста церемонія відкриття XI Всесвітніх ігор-2022. Протягом 10 днів найкращі спортсмени-неолімпійці розіграють 206 комплектів медалей у 30 видах спорту. Всесвітні ігри – міжнародні комплексні змагання з видів спорту, що не входять до програми Олімпійських ігор. Проводяться з 1981 року з періодичністю один раз в 4 роки. Україну представляють 102 спортсмени у 19 видах спорту.

У перший же день ігор-2022 українці завоювали 4 медалі, дві з них – золоті. Перше «золото» здобула Софія Гречко у підводному спорті. Другу золоту медаль принесла Україні каратистка Анжеліка Терлюга. Дві «бронзи» здобули представниці пауерліфтингу: Анастасія Дерев'яно, Лариса Соловйова. Для Лариси – це п'ята нагорода на Всесвітніх іграх, до цього вона чотири рази перемагала на цих змаганнях, вперше – у 2005 році.

Країни з безоплатним транспортом для українців

Італія. Українці безоплатно користуються потягами компанії Trenitalia протягом перших 5 днів, щоб добратися від аеропорту до місця призначення. Ініціатива актуальна для міжміських та регіональних маршрутів.

Ірландія. Тимчасово переселені користуються безоплатно потягами залізниці Iarnrod Eireann та автобусами Bus Eireann, щоб доїхати до пункту призначення. Для отримання квитка необхідно показати український паспорт, авіаквиток та підтвердження благодійної організації, яка підтримує українців під час війни.

Угорщина. Безоплатними для українців є потяги компанії MAV-START es таGYSEV. Для користування другим класом необхідно отримати квиток солідарності (Solidarity tickets) у касі вокзалу чи в потягах у провідників. Є конкретний графік поїздів з без-

оплатним проїздом для українців.

Португалія. Українці безоплатно користуються потягами Ceita i Intercidades (залізниці Comboios de Portugal). Ініціатива актуальна для міжрегіональних, регіональних та міських поїздів. Для отримання квитка покажіть український паспорт чи ідентифікаційний номер.

Швеція. Користуйтеся безоплатним громадським транспортом у Стокгольмі, показавши український паспорт водію чи менеджерові в касі вокзалу.

Нідерланди. Якщо перебуваєте в Нідерландах проїздом, скористайтеся безоплатним денним абонементом для пересування. Отримайте його в касах на вокзалі чи обслуговування NS на залізничних станціях. Необхідно підтвердити особу: показати український паспорт та квиток на потяг до Німеччини, Бельгії, Франції чи Австрії (термін дії якого до 24 днів).

Люксембург. Українці безоплатно пересуваються громадським транспортом (потягами, автобусами, трамваями). Покажіть паспорт громадянина України, щоб не платити за квиток. Правило не діє на вагони потягів першого класу.

найближчим часом ще більше.

Нову столицю забезпечать технологіями «розумного руху», щоб спростити пересування по місту на транспорті. Також там буде парк, який удвічі перевищує розмір Центрального парку Нью-Йорка. Нова столиця також взяла на себе зобов'язання виділити 15 квадратних метрів зелених насаджень на кожного жителя.

У центрі міста повинні з'явитися хмарочоси. Один з них - Oblisco Capitale. Він буде найвищим у світі. Також – Iconic Tower, яка стане найвищою вежею в Африці.

У місті також будуть штучні озе-

ра, близько 2000 навчальних закладів, парк технологій та інновацій, 663 лікарні й поліклініки, 1250 мечетей і церков, стадіон на 90 000 місць, 40 000 готельних номерів, великий тематичний парк, який у чотири рази перевищує за розмірами Діснейленд.

Також 90 квадратних кілометрів станцій, де отримуватимуть сонячну енергію. Вже побудували другу за величиною мечеть у світі (після мечеті в Мецці).

Уряд Єгипту також очікує, що в новій столиці буде створено близько двох мільйонів робочих місць.

Фініш

«Переяславської ради»

7 липня у Переяславі на Київщині демонтували пам'ятник «возз'єднання» України з Росією. Цей монумент був встановлений з нагоди 300-річчя так званого «возз'єднання» України з Росією. Саме в Переяславі, древньому українському княжому місті, у 1654 році відбулася Переяславська рада, на якій було проголошено цей акт, що задумувався керівництвом Гетьманщини на чолі з Богданом Хмельницьким як союз двох держав. Але, порушивши Переяславські угоди, Росія в наступні десятиліття загарбала Україну.

Дивно, що цей пам'ятник простояв всі попередні 8 років фактичної війни між нашими державами. Лише після повномасштабного нападу Росії на Україну 24 лютого влада українських міст і містечок почала ухвалювати рішення про демонтаж пам'ятників та перейменування вулиць, назви яких пов'язані з Росією.

Збільшено

прожитковий мінімум

1 липня в Україні планово збільшився розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб з 2 481 грн до 2 600 грн.

Відповідно зросла сума також пов'язаних з ним одноразових допомог, які фінансуються Фондом соцстрахування для потерпілих внаслідок нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань, а також осіб, які мають право на виплати в разі втрати годувальника.

Так, розмір допомоги тепер становитиме: потерпілому внаслідок нещасного випадку на виробництві відповідно до ступеня втрати професійної працездатності (максимально 17 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб, при 100% втрати працездатності) – 44 200 грн;

сім'ї у разі смерті потерпілого (100 розмірів прожиткового мінімуму) – 260 000 грн; утриманцю у разі смерті потерпілого (20 розмірів прожиткового мінімуму) – 52 000 грн.

Раніше ці виплати становили 42 177 грн, 248 100 грн, 49 620 грн відповідно

Нематеріальною культурною спадщиною визнали ще 21 елемент

До Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України наказом Міністерства культури та інформаційної політики від 6 липня внесено ще 21 елемент. До цього переліку нараховував 26 елементів, тепер – 47. Зокрема, до нього включили:

- Традиційне харківське коцарство;
- Новорічну традицію буковинського маланкування;
- Музей традиційного народного мистецтва як інтерактивний простір нематеріальної культурної спадщини Одещини;
- Метод будівництва «суха кладка»;
- Мистецтво виготовлення яворівської дерев'яної забавки;
- Традицію лозоплетіння в с. Іза Хустського району;
- Міжнародний Різдва́ний фестиваль «Коляда на Майзлях»;
- Українську писанку: традицію і мистецтво;
- Бортництво Київської області.

Звільняємося

від тютюнового диму

Від 11 липня громадські місця України повністю звільняються також від диму сигарет для нагрівання, на рівні зі звичайними сигаретами, а також кальянами та електронними сигаретами. Зміни набувають чинності у відповідності до закону, згідно з яким розширено перелік заборонених до вживання у громадських місцях тютюнових виробів.

Обмеження стосуються куріння у кафе, барах та інших приміщеннях ресторанного бізнесу; лікарняних, спортивних, культурних і навчальних закладах; приміщеннях органів влади та самоврядування; на підприємствах, в установах і організаціях; готелях і гуртожитках, аеропортах (крім спеціально відведених для цього місць), вокзалах і станціях; на дитячих майданчиках і зупинках громадського транспорту; у ліфтах і таксофонах; місцях загального користування житлових будинків; підземних переходах і на транспорті (у тому числі салонах таксі).

Закордонне українство

Діаспора передала українським військовим позашляховики

Американський благодійний фонд Help Heroes Of Ukraine придбав чотири повнопривідні авто для українських захисників. Тепер вони поїдуть на фронт, де будуть допомагати ЗСУ виконувати бойові завдання. Ці авто забезпечують прохідність і можуть працювати за будь-якої погоди. Їх можна використовувати як для перевезення особового складу та боєприпасів, так і для медичних потреб. На кузов можна поставити і кулемет, і гранатомет. Крім автовок, для військових зібрали кілька ящиків допомоги: медикаменти, взуття, амуніція для виконання бойових завдань.

Help Heroes Of Ukraine – благодійна організація, створена в США у перші дні гарячої фази українсько-російської війни. Фонд заснували українці, які проживають у Чикаго.

Станом на першу декаду липня вдалося відправити допомоги на понад 10 млн USD. На фронт регулярно передають броньовики, шоломи, оптичні прилади, військове спорядження, автомобілі, дрони тощо. Також фонд допомагає гуманітарною допомогою українцям, які постраждали внаслідок бойових дій.

Благодійний вікенд

У штаті Нью-Йорк організували фестивалний вікенд, який об'єднав дві події: відкриття 35-го щорічного Українського триденного фестивалю міста Йонкерс при Церкві Св. Архистратига Михаїла та започаткування першого Українського фестивалю парафії Св. Вмч. Пантелеймона у Брукліні. Всі події провели з метою збору коштів на допомогу Україні.

Українські дипломати Генерального консульства України у Нью-Йорку подякувало організаторам і учасникам за запрошення й яскраві концерти і презентації української культурної спадщини та сучасного мистецтва, автентичні страви української кухні, барвисті сувеніри та, головне, дух незламності, гостинності та любові до волі й Батьківщини, що панує на цих заходах, допомагаючи іноземним гостям краще збагнути, що робить українців українцями. «Чудова нагода поспілкуватися з офіційними американськими представниками — від мерій міст до Конгресу США, відверто, як і має бути між друзями, обговорити питання дієвої підтримки та подальшого зміцнення солідарності з Україною», йдеться в повідомленні консульства.

Українці пройшли на параді до Дня незалежності у Вашингтоні

Українська делегація вперше взяла участь у параді на честь Дня незалежності США у Вашингтоні. Святкування в столиці США тривало весь день і почалося з ходи центральною вулицею міста. У параді, організованому

Національною парковою службою США, взяли участь оркестри, військові підрозділи, відомі творчі колективи.

Українська делегація несла попереду великий національний прапор, а також банери з урядом США та підтримку. У параді взяли участь представники танцювального колективу «Карпатія», молодіжної організації «Пласт», Посольства України у США та громадських організацій, серед яких були представлени United Help Ukraine та US Ukraine Activists. Святкування Дня незалежності США у Вашингтоні завершив святковий феєрверк на головній алеї столиці. Зазвичай феєрверк у столиці приходять подивитися більше 700 тис. людей.

«Українське село» в Нью-Джерзі

Нещодавно в «Українському селі» в Сомерсеті (штат Нью-Джерзі, США) побувала знімальна група телеканалу «Україна». Це відомий український загальнонаціональний телеканал. Журналіст зафіксував дві документальні стрічки для цього каналу, які були одразу ж показані в Україні.

Перший фільм розповів про дев'ятирічну Софію Муртазин, яка виготовила багато саморобних плакет із жовто-синім відбитком своєї долоні та заклик до допомоги Україні. На заклик відгукнулися у школі, де вчиться дівчинка, в селі, багатьох громадах. Про це розповіли директорка школи і класна керівниця, мешканці села, інші співрозмовники телевізійників. Софія показала, як вона з підтримкою мами Марти виготовляє плакети. Вона вже зібрала майже 15 тис. USD, за які придбали та передали на фронт військове спорядження, вкрай потрібне воїнам.

Другий фільм розповів про село, у якому проживають 60 вянучих українських родин. Телевізійники побували в клубі, який став осередком збору спорядження для українського війська. Важко українцям уявити сільське життя без огірка чи петрушки з власного городу. Такі городи мають і мешканці села, лікар Олександр Демко також показав гостям із Києва власний город. Побували гості у квартирі однієї з найстарших мешканок Броніслави Скорупської, яка розповіла про свій нелегкий шлях із Полісся до Америки, добродійну допомогу Острозької академії, висловила надію на міжнародну підтримку України у війні з РФ.

Український музей у Нью-Йорку: 45 років

Генеральне консульство України привітало Український музей у Нью-Йорку з 45-річним ювілеєм дня заснування, а його директорку Марію Шуст – з 45-літтям самовідданої та плідної роботи на цій надзвичайно важливій посаді. «Дякуємо за можливість у ході ювілейних урочистостей висловити також від імені послини України в США Оксани Маркарової та разом із Сергієм Кислицею (представник України в ООН – Ред) захоплення феноменальною успішною роботою музею й особистим внеском у його становлення і подвижництву діяльність п. Марії та побажати новому директору Петру Дорошенку успіхів і нових здобутків на ниві подальшого зміцнення міжнародного авторитету України та популяризації української історико-культурної спадщини й сучасних надбань України», йдеться в повідомленні українських дипломатів.

Український музей 1976-го заснував Союз українців Америки в Нью-Йорку на базі колекції народного мистецтва, придбаній управою СУА 1933 року в кооперативи «Українське народне мистецтво» у Львові.

Допомога «Містечку милосердя Святого Миколая»

Учні державної школи Brandon Gate Public School у Місісазі (провінція Онтаріо, Канада) переслали допомогу сиротинцю «Містечку милосердя Святого Миколая» в Івано-Франківській області. «Ми, учні державної школи Brandon Gate, почули про страшну війну в Україні, й як співтовариство, вирішили зробити браслети та надсилаємо дітям-сиротам прибуток від продажу цих браслетів і сподіваємося, що наша невелика підтримка принесе частинку радості у ваше життя», зазначили школяри. Передати кошти допомогли компанія Ukrwest ltd (в особі С. Борисенко), корпорація Meest, а також компанія «Надія» в Івано-Франківську.

За повідомленнями Meest-Online

Праця «Просвіти» у воєнний час

В час жорстокої війни в Україні просвітяни не тільки беруть активну участь в обороні своєї батьківщини, але також дають величезну поміч біженцям зі знищених частин України та вшановують пам'ять українських полководців з минулих часів.

Голова Львівської обласної «Просвіти» Ярослав Пітко повідомляє про проведення безкоштовних курсів української мови «Спілкуйся українською!» Викладачами є фахівці катедри української мови Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології ім. Ст. Іжницького. Вони полегшують перехід на спілкування українською мовою, доповнюють словниковий запас та ознайомлюють з історією та культурою українського народу. А найважливіше – передають усвідомлення важливості мови у державотворчому процесі основи Держави. Слухачам з різних областей України пропонуються зустрічі з ціка-

вими людьми, екскурсії, вечори поезії і т.д. Обов'язковою частиною кожного заняття є живе спілкування.

Іван Ветров, голова обласної «Просвіти» Рівненщини, повідомляє, що в Рівному просвітяни, освітяни, бібліотекарі, краєзнавці і пластуни 14-ого червня відзначили 130-річчя від дня народження Володимира Оскілка – отамана, полководця, уродженця села Городок. Вони зібралися в Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці, щоб ушанувати командувача Північної групи військ Директорії, яка складалась зі 40 тисяч бійців. Оскільки він бороться за незалежність молоді України Держави і є прикладом для сучасних бійців, які виборюють вільну долю для свого народу.

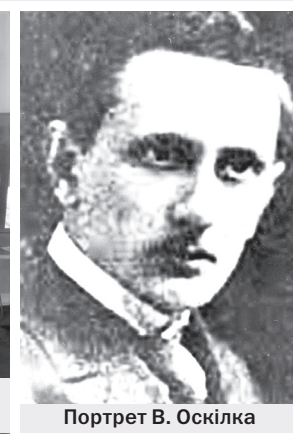
Віра БОДНАРУК, професор, голова Товариства Української Мови (США)
Фото з архіву Боднаруків

Група слухачів курсів української мови у Львівській «Просвіті»

Рівне, членкині «Пласту» на відзначенні Оскілка

Портрет В. Оскілка

Венеція братиме в туристів гроші за в'їзд у місто

Із січня 2023 року італійська Венеція планує стягувати з відвідувачів плату за вхід до міста. Вона стане першим у світі містом, що має таке правило. Про це оголосила міська рада Венеції. Вхід до міста коштуватиме від 3 до 10 євро залежно від пори року.

У місті також з'являться уповноважені інспектори, які матимуть право зупиняти туристів і вимагати в них підтвердження оплати входу. У разі порушення відвідувачам Венеції загрожує штраф. Зібрані кошти будуть скеровані на зменшення вартості прибирання сміття.

Водночас туристи, які прибувають до Венеції на одну ніч, жителі міста, а також їхні гості можуть не платити за вхід – для цього вони зможуть завантажити зі спеціальної платформи (яка буде готова до кінця 2022 року) сертифікат.

«Мета – віддохнути одноденний туризм у певні пори року та заохотити багатоденний туризм відповідно до витонченості та унікальності міста», зазначають у міській раді Венеції.

Минулого року Італія заборонила великі круїзні лайнери з Венеціанської лагуни, щоб захистити це місце від надмірного туризму, що може бути лише першим кроком у спробі відновити та регулювати масовий туризм.

На пляжах Сардинії обмежать число відпочиваючих

Влада Італії сподівається, що такий захід допоможе зберегти унікальну екосистему острова, боротися з надлишком туристів і їх негативним впливом на навколишнє середовище.

Сардинія — найпопулярніший у туристів куточок Італії.

Пляжі Кала-Котіччо і Кала-Бригантіна на архіпелазі Ла-Маддалена тепер беруть з туристів 3 євро з людини щоденно.

Інші пляжі на острові також запровадили заходи щодо зменшення впливу туристів: на Кала-Сісін обмежили кількість відвідувачів до 1600 осіб, а на пляжі Санта-Марія-Наваррезе дозволяється відпочивати лише 1300 людям на день. Кількість відвідувачів ще менше на Кала Маріолу: там допускаються тільки 550 осіб на добу, і з кожного стягується плата за вхід у розмірі 1 євро.

Мальовничий архіпелаг Маддалена складається з семи основних островів і де-

кількох невеликих острівців в протоці Боніфачо між Корсикою у Франції та Сардинією в Італії. Це Національний парк, куди можна потрапити тільки з гідом, послуги якого коштують близько 25 євро за п'ять годин.

За відпочинок без оплати передбачена відповідальність.

Велика кількість відвідувачів в останні роки створила проблеми для Сардинії. Тисячі туристів приїжджають на пляж Spiaggia Rosa кожен день у розпал сезону через його унікальний рожевий пісок. Але тепер відвідувачам дозволено роздивлятися пляж тільки з судна. Такий захід ввели після того, як пісок незвичайних відтінків туристи стали вивозити у якості сувеніра.

Крім того, влада Сардинії ввела обмеження в 60 туристів в день в двох бухтах, щоб захистити незаймані білі береги і числі міліни островів від пошкоджень і сміття, викликаних надмірним туризмом.

Польща завершила будівництво стіни на кордоні з Білоруссю

Восени 2021 року Польща вирішила побудувати на кордоні з Білоруссю стіну. Таким чином країна бореться із напливом нелегальних мігрантів. З весни 2021 року на кордонах Білорусі з Литвою, Латвією і Польщею активізувалася мігрантська криза: тисячі нелегальних мігрантів з країн Азії, Близького Сходу й Африки намагалися потрапити до Євросоюзу з території Білорусі. Внаслідок цього Латвія, Литва і Польща оголосили на своїх кордонах надзвичайний стан, а Польща анонсувала будівництво фізичного бар'єру на кордоні з Білоруссю.

Будівництво почалося 25 січня. Довжина загорожі – 186,25 км. Огородження обладнують камерами та електронними датчиками, які дозволяють фіксувати наближення до бар'єра.

Мекка приймає наймасовіший хадж від початку пандемії COVID-19

Мусульманські прочани прибувають до Мекки, де днями офіційно розпочався хадж – паломництво мусульман. Очікується, що в хаджі цього року візьмуть участь близько 1 млн мусульман, які пройшли повний курс вакцинації від коронавірусу. Серед них 850 тис. осіб, які прибули до Саудівської Аравії з інших країн.

До хаджу допустили лише вакцинованих мусульман віком до 65 років, можливість участі розігрувалося в онлайн-лотереї. Іноземці, які прибувають до Саудівської Аравії, повинні надати негативний тест на коронавірус, зроблений не більше ніж за 72 години до поїздки.

Цьогорічний хадж стане наймасовішим від початку пандемії коронавірусу. Проте кількість учасників буде нижчою, ніж у допандемійний період, коли на хадж у середньому приїжджало близько 2,5 млн мусульман.

Хадж – паломництво в місто Мекку (Саудівська Аравія), де розташована основна святиня ісламу – Кааба, величезний чорний куб, встановлений у дворі мечеті. Хадж бодай один раз у житті, відповідно до постулатів релігії, має здійснити фізичне правдивий мусульманин, якщо йому дозволяє фізичне здоров'я та фінансове становище.

Нищення лісів Амазонії

З січня по червень 2022 площа тропічних лісів скоротилася на 3,7 тисяч кв.км. Це абсолютний рекорд з 2016 року

Згідно з даними Національного Інституту космічних досліджень Бразилії, майже 4 мільйони гектарів тропічних лісів перетворилися на степ. Причому статистика Інституту не враховує лісові втрати, викликані лісовими пожежами, особливо в кінці червня і початку липня. Цього року в червні в Амазонії були найсильніші за останні 15 років лісові пожежі – близько 2,5 тисяч пожеж.

А загалом з початку року в Амазонії сталося понад 7,5 тисячі лісових пожеж – на 17 відсотків більше, ніж у 2021 році.

Джунглі довкола однієї з двох найбільших рік планети Амазонки (інша – це Ніл) називають «зеленими легенями планети». Ця гігантська територія буйної зелені виробляє дуже багато життєдайного кисню. Але в останні десятиліття наступ людей на довкілля завдає значної шкоди лісам Амазонії.

В Ізраїлі створили прилад, що дозволяє бачити кризь стіни

Ізраїльська компанія Camero-Tech створила на основі штучного інтелекту технологію Xaver 1000, за допомогою якої можна побачити об'єкти через стіни. Її зможуть використовувати військові, правоохоронці та рятувальники.

3D-пристрій «Sense-Through The Wall» створює зображення в режимі реального часу. Воно дозволяє визначити загальне планування кімнати або споруди, кількість людей, що знаходяться всередині, а також точну відстань, на якій розташовані ці об'єкти.

У компанії стверджують, що Xaver 1000 дозволить побачити живі та неживі об'єкти кризь товсті шари будматеріалів. За допомогою технології можна визначити позу людини, яка перебуває під завалом або за іншими перешкодами, що дозволяє більш кваліфіковано допомогти їй.

Ейфелева вежа потребує серйозного ремонту

Видання The Guardian пише, що знаменита Ейфелева вежа в Парижі покривається іржею і потребує справжнього ремонту, тоді як до Олімпійських Ігор 2024 року в Парижі у вежі проведуть лише косметичний ремонт. Споруду навіть пропонують повністю розібрати, відремонтувати, зібрати і лише потім перекрасити.

Сам її автор Ейфель вважав, що поява іржі стане найсерйознішою проблемою в експлуатації вежі.

Видання вважає, що Ейфелеву вежу не хочуть закрити на капітальний ремонт, щоб не втрачати дохід від туристів.

Вежа приймає приблизно 7 млн відвідувачів на рік. Вона не працювала більше ніж рік під час епідемії коронавірусу. Це стало найтривалішим закриттям визначної пам'ятки після Другої світової війни.

Британія на дні моря знайшла свій втрачений 80 років тому бомбардувальник

Легкий бомбардувальник-штурмовик Martin 187 Baltimore був втрачений у Середземному морі 80 років тому.

Під час свого злосчастного кінця бомбардувальник виконував розвідувальну місію. У записках ескадрильї зазначено, що літак злетів о 12:45, 15 червня 1942 року. Він вилетів на пошуки корабля, але не повернувся на базу в Мальті.

За оцінками фахівців, літак або був уражений ворожим вогнем, або у нього відмовив двигун. Літак впав приблизно за 500 м від узбережжя Лінози, крихітного острова, розташованого на південь від Сицилії. Він проплив кілька хвилин, перш ніж поринув у воду, давши місцевим рибалкам час, щоб врятувати чотирьох членів екіпажу.

Насправді літак було знайдено на морському дні в 2016 році, але вченим знадобилося цілих 6 років, щоб зібрати воєдино військові записи та свідчення місцевих жителів, перш ніж вони змогли його остаточно ідентифікувати.

Під час Другої світової війни було виготовлено тисячі бомбардувальників Martin Baltimore, але після закінчення воєнних дій їх здебільшого списали. Martin 187 Baltimore вважається одним із найбільш збережених.

«Уламки літака знаходяться у відмінному стані, якщо не рахувати тріщини посередині фюзеляжу та невеликої частини лівого крила, якої не вистачає. Коли його підняли з морського дна, він був лише частково занурений у пісок, у крила і хвіст все ще підняті», зазначили експерти.

Уламки, знайдені на глибині 85 м. На літаку літала 69 ескадрильї Королівських Військово-повітряних сил Великої Британії.

Martin 187 Baltimore — двомоторний легкий штурмовик-бомбардувальник, побудований компанією Glenn L. Martin у США під позначенням А-30. Спочатку ця модель була замовлена французами в травні 1940 році як продовження більш ранньої моделі Martin Maryland, котра тоді знаходилася на озброєнні у Франції. Потім серійне виробництво було перенаправлено у Велику Британію, а після середини 1941 року поставлялося США як обладнання для ленд-лізу. За час виробництва було випущено 1 575 одиниць літаків.

Бутан відкриває двері для туризму

Рада з туризму Бутану оголосила, що 23 вересня вона знову відкриє свої кордони для міжнародного туризму. Однак, країна, розташована в передгір'ях Гімалаїв, хоче модернізувати туризм. Серед численних змін – переглянуті стандарти для постачальників послуг, включаючи готелі, роботу гідів, туроператорів та водіїв, які незабаром пройдуть суворіший процес сертифікації, перш ніж зможуть пропонувати свої послуги міжнародним туристам. Співробітники повинні брати участь у програмах підвищення кваліфікації.

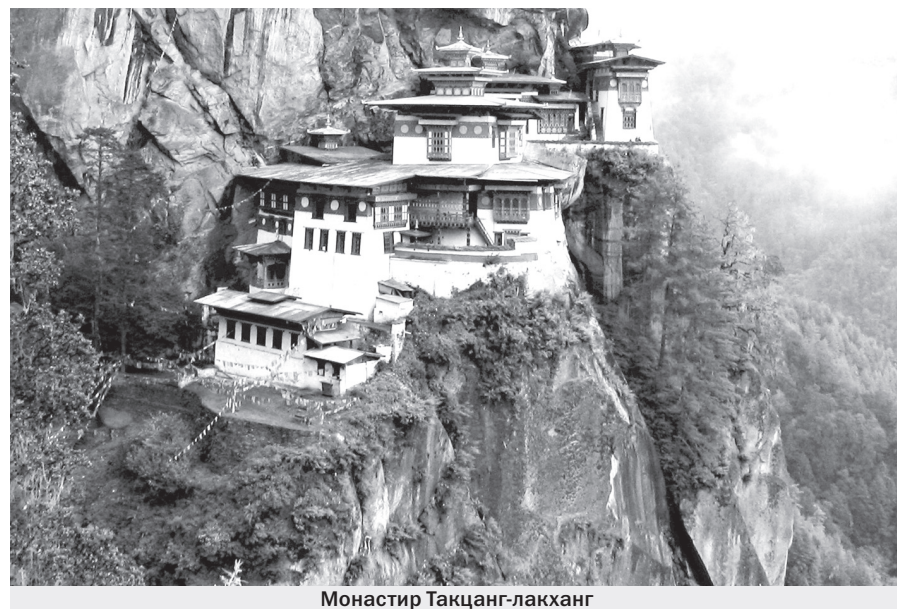
У зв'язку з зростаючою загрозою зміни клімату Бутан також активізує свої зусилля щодо екології. Країна дуже вразлива до наслідків зміни клімату і викликаних ним частих дощів і повеней.

Для фінансування цих перетворень Бутан 20 червня збільшив податок на сталий розвиток із нинішніх \$65 до \$200 з особи за ніч. Туристи з Індії продовжуватимуть платити раніше встановлений податок у розмірі близько \$15, який буде збільшено пізніше.

Реорганізація туристичного сектора є частиною загальних змін по всій країні, починаючи з державної служби та закінчуючи фінансовим сектором. У Раді з питань туризму Бутану заявили: «Туризм – це стратегічний і цінний національний актив, важливий не тільки для тих, хто працює в цьому секторі, але й для всіх мешканців Бутану».

Бутан – королівство в південно-східній Азії, межує з Китаєм (на півночі), Індією (на заході, сході і півдні). Територія 38394 квадратних кілометрів (для порівняння: Чернігівщина – понад 30 тис. кв. км). Населення 750 тисяч чоловік. Конституційна монархія. Отримала незалежність від Індії у 1949 році.

Бутан розташований в Східних Гімалаях і не має виходу до моря, місцевість країни

Монастир Такцанг-лакханг

гірська й лісиста. Територія країни — одна з найбільш важкопрохідних гірських місцевостей світу, висота якої змінюється від 160 до 7000 м над рівнем моря. Найвища точка Бутану – гора Кула Кангрі висотою 7538 м.

В країні і 8050 кілометрів доріг та 426 мостів. Залізнички нема, але є розроблений спільно з Індією план будівництва залізниці в південній частині країни для включення Бутану в індійську залізничну мережу.

Єдиний міжнародний аеропорт Паро, зліт і посадка в якому вважаються одним з найскладніших у світі, знаходиться в однойменному місті. На сході країни відкрито місцевий аеропорт. Розробляється система малих аеропортів по всій країні.

Бутан – одна з найменш вивчених та важкодосяжних країн у світі, оскільки уряд досі обмежував туризм та будь-який вплив

інших країн із метою захисту традиційної культури.

Четвертий король династії Джігме Сінг-е Вангчук вступив на трон у 1972 році та провів ряд реформ. У Бутан стали допускати в обмеженій кількості закордонні журналісти й туристи. Король постарався забезпечити країну інфраструктурою (електрикою, телефонним та радіозв'язком, дорогами), мінімально зачіпаючи екологію. У 1998 році король передав виконавчу владу кабінету міністрів, забезпечивши змінюваність і ротацію вищих чиновників. У 2002 році в Бутані було створено національне телебачення (до цього телебачення було заборонено). Останніми роками Бутан досяг значних успіхів: добробут країни поступово підвищується, удосконалюється і модернізується інфраструктура. Проте Бутан міцно тримається традицій.

«Звірства росіян – це їхня реакція на те, що вони в країні ніхто»

7 – Чи зможуть росіяни з цього стану колись вийти?

– З цього глухого кута вони не вийдуть ще років 50, тому що нову історію неможливо написати з Вікіпедії.

Це мають бути десятки тисяч професійних істориків, яких там зараз майже нема. Ця когорта, яку виховували 30 років – пропагандисти, які не володіють інструментами фахової роботи.

Спершу треба підготувати молодих фахових істориків, пояснити різницю між пропагандою і історичною наукою, а потім вони всі мають піти в реальні архіви, які наразі закриті для дослідників, пару десятків років попрацювати і осмислити.

Це потім мають викласти, запустити в масовий обіг, і ще потрібно років 10-20, щоб суспільство це прийняло.

«У стан звірства російський народ свідомо заводився владою 30 років»

– Чому росіяни знищують українців в історичній ретроспективі? Голодомор, репресії, знищення культури та пам'яті, тепер публічні заперечення державності та звірства на окупованих територіях.

– Тут все просто, тому що «русский мир» – це віртуальна картина альтернативної історії. Дослідники доволі часто використовують кліше, що росіяни – це народ с хибною самоідентифікацією.

Є чимало прикладів, коли родини замовчували своє походження. Росіяни можуть прожити життя і лише ближче до старості дізнатись, що є нащадками репресованих греків, фінів, євреїв, українців.

Тобто ідеться про від'ємний відбір, де великоросійський шовінізм є необхідною передумовою просування внутрішніми номенклатурними шаблями.

Сталін, хоч і за національністю був грузином, але при цьому був великоросійським шовіністом. Те саме було з Леніним, я вже не кажу про царів, які просто за фактом народження ніким як імперіалістами бути не могли, вони виховувались в традиції російської імперської історіографії.

– **Більшовики також виховувались на імперській історіографії?**

– У них також складена імперська історіографія, й в історичному розрізі вона іншою не могла бути.

Основне завдання України на нинішньому етапі полягає в тому, щоб росіяни від нас «відчепились».

Щоб роз'єднати цю двоєдину матрицю, від якої відштовхується базова точка історичних розмірковувань про початки. А де початки історичних розмірковувань про Росію?

– **З часів Київської Русі...**

– Ось вам і відповідь, чому вони до нас присіпаються, тому що в структурі особистості кожного російського диктатора внутрішня система координат відштовхується від Києва.

Утім, спільна стартова точка і спільність сьогодні – не одне і те саме.

Якби логіка так працювала, тоді б Київ міг претендувати на те, щоб Москва стала областю України. Але ні – бо на якомусь етапі Василь Ключевський переніс де-факто акцент наступності з «матери городов

Зруйнована російськими військами Бородянка. Фото: Depositphotos

русских» на «династію», і ракурс переключився на те, що чомусь Київ має бути губернією, а не Москва.

Поки росіяни не приймуть свою реальну історію як частину своєї ментальності, доти вони будуть отаким страшним покручем, який буде нести смерть і війну усюди.

– **Більшість українців шокував масштаб катувань і знущань у Бучі та Ірпені, але якщо відкрити підручник з історії чи дослідження радянського терору, то ми побачимо, що це є типовою поведінкою росіян...**

– У стан звірства російський народ свідомо заводився владою 30 років. Це побічний ефект тоталітарного суспільства як такого.

Що ж до росіян: їх заштовхували в тоталітарну матрицю свідомо, хоч, слід відзначити, вони фактично з неї і не виходили, був період певного послаблення десь до Першої чеченської війни.

Росія рухається в напрямку великого ГУЛАГу, який охоплює весь простір держави. А тоталітарна матриця дегуманізує будь-яку людину на всіх рівнях.

От ми дивимось на їхніх керівників, дивимось на Путіна, він абсолютно з кам'яним обличчям стоїть і фактично проголошує геноцид українського народу, жоден мускул на обличчі не рухається, хоча ж він має розуміти, що він на очах у всього світу вносить вирок цілій нації.

І так само з кам'яним обличчям 70-80% зі 140 мільйонів людей кажуть «о'кей, так і має бути».

Звірства – це їхня реакція на те, що вони в себе в країні ніхто. Це ж давно не армія, а озброєна зграя покидьків, які за наказом будуть робити все, що завгодно.

– **Чи можна назвати таку поведінку росіян нормою для них?**

– Оспівана тим «русским миром» цивілізація доведена до такого стану 30 роками вправ над масовою свідомістю від російської влади. Це було зроблено спеціально, бо тільки з таким народом може бути тоталітарна держава і влада, яка не переобирається і є зацементованою. Це країна, в якій зупинений історичний час і соціальний розвиток.

Але ми маємо розуміти, що такий побічний ефект – норма в тоталітарних режимах, те саме відбувалось і в нацистській Німеччині, і в фашистській Італії, в тому ж повоєнному Китаї.

Коли тоталітаризм перемагає як форма організації суспільства, то його прямим наслідком є масове озвіріння. І кожна війна – це звірство, безвідносно, хто бере в ній участь. Винятком є та країна, яка захищається.

Чого європейці повторюють «Ніколи знову»? Бо вони розуміють, будь-яку націю можна довести до такого стану, і кожен може виявитись як в стані потерпілого, так і стати тварюкою.

Нам в цій ситуації є чим пишатись, ми тримаємо удар, а росіянам з цим доведеться жити. І наше завдання – не втратити своєї людськості. І коли ми вистоїмо і переможемо, треба домогтись того, щоби зрештою всі винні були покарані, і Росія зробила свої вправи з історією, щоб отямитись.

«Інструменти взаємодії з суспільством всі ті самі: підвали, тортури, каліцтва, табори, допити»

– **Якщо порівняти те, що чинять росіяни зараз, із радянським терором 1930-х років і німецькою окупацією під час Другої світової війни, чим можна сказати, що вони підняли звірства на якийсь новий рівень?**

– Такі порівняння з історичної точки зору не є коректними, бо 70 років тому люди були іншими, навіть якщо це був умовно ваш дід. Тодішній масовий росіянин мав неповні 4 класи освіти, ми тут зараз не говоримо про інтелекцію та еліти.

Масова людина тодішнього нацистського режиму – це бюргер, який збанкрутував після Першої світової війни, при тому це людина, яка має не середню, але повноцінну західноєвропейську початкову освіту, їй втлумачили що євреї – це не людина, а фізично неповноцінну людину можна вбити без докорів сумління аби «очистити расу» в такий спосіб.

Німцям пояснювали, що українські землі – це їхній життєвий простір. Нацист прийшов в Україну, щоб отримати велику ділянку землі, на який він планував завести господарство, створити колонію, де його діти та правнуки мали во-

НКВС. Фото: Історична правда

лодарювати, загнавши в рабство українців.

І сьогодні ми бачимо росіянина, начебто освічену людину, з доступом до інтернету, який гвалтує дівчинку.

Порівнювати їх можна, але тут потрібно не забувати про внутрішню структуру порівнюваних країн, які вчиняють злочини проти населення.

Адже якщо ми домовимось до того, що кожен росіянин спроможний таке робити, то ми зайдемо в глухий кут. Вони ж про нас так думають, а геноцидні практики саме із таких припущень виростають: коли повністю народу відмовляють в праві залишатись людиною.

– **Чи змінились методи роботи російських спецслужб з радянських часів?**

– Інструменти взаємодії з суспільством всі ті самі: підвали, тортури, каліцтва, табори, допити. Якщо ви відкриєте дослідження про те, що робили впродовж «Великого терору» 1937-38 років, побачите – те саме робилось 8 років на підвалах в «ДНР» і «ЛНР».

Різниця тільки в масштабах. Єдине – масові військові злочини – це вже злодіянство іншої структури, так званої російської армії. Це нині не армія, а по суті терористична організація.

І з Україною вона робить те саме, що робить з Сирією. Тобто з кожного українського міста зроби-ти Алеппо є технічні можливості, є наказ, нема честі, нема гідності, нема людських цінностей.

Зрештою, нацисти робили те саме. Наша катастрофа в тому, що з цим страшним сусідом доведеться жити довго, тому що я не бачу в ближній перспективі передвісників того, щоб вона кардинально змінила свої внутрішні налаштування.

Найближчі 30 років будуть дуже складними для всіх нас, і в цій ситуації дуже важливо бути тверезим.

– **Одним із видів сьогодинського терору Росії є сексуальне насильство. Наскільки поширеними такі випадки були під час радянського терору в 30-х роках?**

– Сексуальне насильство чисто з наукової точки зору – це відголос варварства. Ми маємо розуміти, що воно є на кожній війні, бо всі погромні настрої, дегуманізація ворога – це архетип поведінки воїна-варвара, який приходить на землю, яку він захопив.

Перше, що робить варвар на очах у переможеного ворога – гвалтує жінок, дочок і синів, вбиває хазяїна і починає панувати над усіма приниженими. Після таких стресів треба мати дуже сильний внутрішній стрижень, щоб не злама-

тись і продовжувати боротьбу, а ще пізніше – життя.

Ця тема досліджується і на матеріалах Другої світової війни, і на матеріалах радянських окупацій, і на західноєвропейському матеріалі. Скажімо, як це було після взяття Берліну, де гвалтували на очах у полонених офіцерів їхніх жінок і доньок, після чого ті накладали на себе руки.

Гвалтування на масових майданчиках – це акції приниження і морального вбивства. Коли буде доступна вся база, тоді ми вже прикметно поговоримо, з чим сьогодні маємо справу.

На щастя, зараз українська армія працює зовсім непогано, і добратись живцем до хлопчиків, чоловіків, жінок їм буде складно, і це їх може стримувати. На першому етапі війни, коли вони йшли з радного формою, в них було абсолютне відчуття легкого полювання.

– **Ви багато досліджували історію саме Донбасу. Чи є зараз символічним те, що саме там вирішується доля України?**

– Якби ми сусідували з Росією зі сторони Тернопільщини чи Івано-Франківщини, то символізм пролягав би саме там.

Київщину і Чернігівщину і Сумщину ми відбили не тому, що тут зона підтримки конструкту «русского мира» менша, ніж на Донбасі. Проблема в тому, що Донбас вже 8 років є плацдармом.

Донбас був обраний як зона, яку найпростіше «розкачати». Президент-втікач Янукович був на той час «лідером простої людини з Донбасу», так само як зараз асоціює себе з Путіним пересічний росіянин. Тобто там ці гасла спрацювали через високий рівень соціальної напруги, а не «чисту любов» до Росії.

По друге, це була зона хронічної соціальної депресії, і це послабило позиції Києва. Аналогічні зони соціальної катастрофи в Росії зараз є зонами підтримки путінської «спецоперації». У такий спосіб їхні мешканці прагнуть «навести лад» в Україні, коли у себе ні на що не впливають і животіють на межі виживання.

За 8 років ми зробили величезний крок уперед. Я не люблю, коли пишуть, що якби не Путін і не війна, то не було б української нації.

Символізм Донбасу полягає в тому, що росіяни у 2014 році хотіли «відродити» Новоросію, але провалились.

Після того на багатьох своїх майданчиках вони казали, що от дивіться: путінська Росія – це кошмар, а на Донбасі ми будуватимемо «нову прекрасну Росію». І що ж? Перетворилась на гнійний відстійник страшної деградації: інтелектуальної, моральної, економічної, соціальної.

Ці недореспубліки, подібно ментастазам, поширились на ментальне тіло самої Росії. І зараз ми бачимо, що маленькі «ЛНР/ДНР» виявились проекцією тоталітарного майбутнього самої Росії.

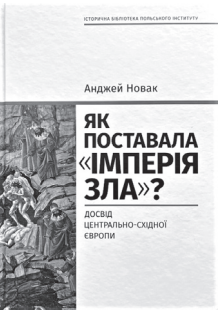
А в нас проєкції інші: ми повернемо собі український Донбас і будемо «жити у своїй сторонці», будуючи мирне і вільне майбутнє.

Михайло ЗАГОРОДНИЙ
УП «Життя»
«Українська правда»
05.07.2022.
Pravda.com.ua

Генезис рашизму

Що читаємо? Анджей Новак. «Як поставала «імперія зла»? Досвід Центрально-Східної Європи» (Київ: Дух і Літера, 2021).

Рашизм тепер виявляють в історії, кіно, в мистецтві та поезії, проте його докази настільки нахабно відверті, що відповідь на питання «Що потрібно читати, щоб знати росію?» потребує не так конкретного вибору, як дії – читати».

Польський історик Анджей Новак не позначав цю людину неависисницьку ідеологію, однак думки влучають аж настільки точно, що добірки його есеїв могла б йменуватися «Генезисом рашизму».

Джерело життєвості рашизму віднаходиться у передумовах політики президента Сполучених Штатів, який подарував світові крилату фразу про советську, а саме на такому написанні наполягає Новак, «імперію зла».

Польський історик звертає увагу на західний принцип сприйняття Советів в «дзеркальному відображенні», за яким російська влада дотримувалася тієї самої логіки, що й США.

Минулий час тут виглядає недоречно, втім, «дзеркальний принцип» елегантно виносив за дужки насилля, аморальність та експансіонізм росії, чим дозволяв цивілізації взаємодіяти з імперією зла без докорів сумління.

Рейган заперечив саму основу такої політики: «Позначати обидві сторони однаково винуватими, ігнорувати факти історії та агресивні імпульси імперії зла» рівноцінно смертному гріхові гордині, яка «комфортно усуває від боротьби між правдою і кривдою, добром і злом».

З не меншим успіхом ці слова могли б адресуватися нинішньому очільнику Святого Престолу, а той факт, що американський президент виголошував їх до християнської аудиторії, зайве підкреслює влучання.

За пів століття до Рейгана інший американський президент, лавреат Нобелівської премії миру Вудро Вільсон, говорив про «дурість поляків» після «тимчасових військових успіхів», а росія в його уяві «змушена були терпіти гноблення тиранів протягом усієї своєї історії, однак лишалася демократичною в серці» (sic!).

Прем'єр-міністр Великої Британії Ллойд Джордж в дусі лібералізму оцінював перемогу «червоних» як свідчення їхньої популярності у народі – майже «демократичного вибору», тож вважав крामольним втручання у справи Советів.

Роздуми Анджея Новака викривають шалене невігластво Заходу щодо росії – свідоме відсторонення, «щастя в незнанні», як кажуть на Сході.

Насильному переконанню польський історик надає перевагу красномовності фактів: найсерйозніший академічний журнал, присвячений росії та советській системі, «American Slavic and East European Review», публікував статтю про аналіз російської ментальності, які зводилися до проблеми тугого сповиання російських малюків пелюшками: «влада повинна бути жорсткою і твердою, не затісна, але не занадто вільна (як пелюшки)».

«Ліпші» публікації розповідали про Сталіна як доброзичливого батька народу та порівнювали сталінську конституцію 1936 року з американською, з чітким визнанням переваги першої – дослідження вважалося одним з найавторитетніших в англосаксонському світі.

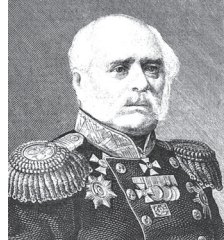
«Дзеркальне» сприйняття на віру отруювало західні інтелекти, і лише безпосереднє знайомство з російським проектом дарувало імунітет.

Анджей Новак у своїх інтерв'ю на-

полягав, що відсутність визнання Україною «Волинського злочину» є серйозною перепоною для польсько-українських відносин, однак його бачення складного минулого двох країн можна назвати як мінімум союзницьким.

«Геометрія» взаємодії України та Польщі у трикутнику з російською імперією «неоднозначна»: «деполонізація» України російським генералом Бібіковим відкрила шлях до «українізації», проте відпрацьовану стратегію пізніше поширили на самих українців.

Діяльність Бібікова не здивує хоча б побіжно знайомого з російськими ме-

Русифікатор України Дмитро Бібіков

тодами читача: викорчовування еліти, уніфікація-русифікація, переміщення населення; механістичний підхід до суспільства особливо впадає у вічі в планах «посилити матеріальний добробут краю» та «знайти засоби для покращення назагал життя селян». «Економіко, покращуйся, раз-два!»

Звичною виглядає й особлива увага Московії до церковних справ: Бібіков переніс місце перебування православного архієпископа Волині до Житомира, щоб той міг спільно з місцевим губернатором координувати зусилля щодо посилення впливу «православної релігії» на підлеглий йому території.

Наче й так мало аргументів для заборони Московського патріархату на території України, та російський генерал-губернатор відкрито заявляв, що «лише пряма залежність духовенства від держави позбавить неблагонадійних підтримки», іншими словами, росія вимагала повного злиття держави та церкви задля перетворення останньої на ще одне подоточне ведомство.

Специфічною ознакою російського врядування була й корупція, яка торувала шлях до колабораціонізму. Суть системи полягала в тому, що пом'якшений хабарем терор краще служив інтересам влади, ніж негідний, який не залишав жертвам іншого шляху, крім опору, крім повстання.

Юзеф Пілсудський та Симон Петлюра. 1920 рік

Так чи інакше, серед поляків знаходилися колаборанти та зрадники-асимілянти, котрих Новак поіменно згадує протягом усієї книги. Історія асиміляції, яка подарувала росії знаменитого Шостаковича, вельми ілюстративна: його прадида за участь у польському повстанні 1831 року заслани в Єкатерінбург; вдома сину говорили тільки польською.

Одного з синів – Болеслава – заарештували 1866 року за переховування учасників замаху на Александра II та довечно заслани в Томск, де він одружився з «бойовою товаришкою» Варварою Шапошніковою.

Іхній син Дмитро переїхав до Петербурга та одружився із сибірячкою Софією Кокоуліною. Дмитро вільно володів польською мовою, проте сім'я вже культивувала

Дмитрій Шостакович

лише сибірські традиції (так звані сибірські вечори).

1906 року у них народився син Дмитро, який стане одним з найвідоміших композиторів ХХ століття, гордістю російської класичної музики.

Три-чотири покоління – і з лінії польських повстанців-бунтівників виходить гордість руської культури. Як тут не згадати заповіт Тараса Григоровича про те, з ким кохатися [не варто].

Особливе місце в роздумах Анджея Новака посідає 1920 рік – час советсько-польської війни та договору між Україною та Польщею. Примирливий концепт польського історика полягає у розширенні контексту болісних подій.

Насамперед йдеться про позицію Антанти, яка «не бажала визнавати Україну і ставилася до руського питання як до питання російського» – саме в таких умовах Юзеф Пілсудський рекомендував тимчасову військову окупацію Східної Галичини, хоча не покидав надій зруйнувати імперію з допомогою України та Литви.

Наступ на Київ мав «надати Україні можливість самовизначення та врядування власним народом», що зробило б країну «дамбою» проти російського імперіалізму.

Спроба провалилася, а її наслідок – польсько-советський Ризький мирний договір 1921 року – Новак оцінює як зраду Польщею України, та й сам Пілсудський добре все розумів, адже просив вибачення у інтернованих [до Советського Союзу] українців у спеціальному зверненні.

1920 рік не дарма актуалізувався після 24 лютого. Паралелі вражають: штаб 16-ї советської армії вже публікував звернення про взяття польської столиці (чи не за три дні?), умови перемир'я прадідів-рашистів включали демілітаризацію зі здачею усієї зброї, та й вердикт британського прем'єр-міністра щодо «неминучого краху» Польщі і бажання «зосередитися на мінімізації можливих негативних наслідків» викликає дежавю, хоча роль британського прем'єра тепер зіграв міністр фінансів Німеччини Крістіан Ліндегер.

Союзнники зняли з себе усі зобов'язання та радили Польщі посту-

питися суверенітетом за три роки до народження Генрі Кіссінджера. Проте і зараз, і століття тому «росія закінчувалася там, де можна отримати в зуби» – військові перемоги поляків змусили Москву перейти до «соглашательського міра с Польшей».

Під час «розбору польотів» Ленін констатував «незначну готовність польського пролетаріату до революції», а Ворошилов виправдовував поразку несприятливим прийомом «визволителів»: росіяни очікували, що польські робітники та селяни зустрічтимуть советську армію революцією, тоді як на ділі зіткнулися з «польським шовінізмом і тупою ненавистю до руских». Здесь нет водки, иди домой.

Член ЦК партії Карл Радек відверто проголошував, що «насилство прискорює процес економічного та політичного розвитку суспільства до комунізму». Глибоке вкорінення традиції насильства стало найпомітнішим результатом поразки у війні проти Польщі.

Календар всесвітньої історії

15 липня

1015 – у Берестові під Києвом помер Володимир Великий, князь Київський від 980 р., який у 988 р. хрестив Русь.

1410 – у Грюнвальдській битві 100-тисячні литовсько-українсько-польські війська за участю майже 30 тисяч татар та 4 тисяч чехів розгромили армію Тевтонського ордена (близько 85 тисяч вояків).

1964 – Верховна Рада СРСР ухвалила закон «Про пенсії і допомогу членам колгоспів». Запроваджено в колгоспах пенсії по старості, по інвалідності, в зв'язку з втратою годувальника і допомоги для жінок-членів колгоспів по вагітності і пологах, розміри якої залежали від продуктивності праці колгоспників.

16 липня

1651 – у бою з поляками під Рипками загинув Мартин Небаба, чернігівський полковник, сподвижник Богдана Хмельницького.

17 липня

Народилися: 1846 – Микола Миклухо-Маклай, мандрівник і етнограф; 1849 – Олена Пчілка (Ольга Петрівна Косач), письменниця, редактор-видавець, мати Лесі Українки, сестра Михайла Драгоманова.

18 липня

1954 – упродовжено сумісне навчання хлопців і дівчат у школах СРСР.

1936 – народився Юрій Ілленко, український кінорежисер, оператор.

19 липня

1822 – французький учений Жозеф Ньєпс зробив першу в світі фотографію.

1980 – у Москві відкрилися XXII Олімпійські ігри. Їх бойкотували багато держав світу через вторгнення Радянського Союзу до Афганістану.

Народилися: 1893 – Володимир Маяковський, російський поет. 1971 – Віталій Кличко, український боксер і політик.

Померли: 1876 – Іван Максимович Сошенко, український художник; 1945 – загинув у радянській тюрмі Августин Волошин, президент Карпатської України.

20 липня

1924 – засновано Міжнародну федерацію шахів. З 1948 року вона взяла у своє відання розіграш звання чемпіона світу серед чоловіків, змагання, які провадилися з 1886 року.

21 липня

1969 – перші земляни на Місяці. Американські астронавти Ніл Армстронг і Едвін Олдрін у рамках польоту «Apollo 11» вийшли на поверхню Місяця.

Народилися: 1899 – Ернест Хемінгуей, американський письменник; 1906 – Олена Теліга, українська поетеса; 1938 – Нані Брегвадзе, грузинська співачка.

1990 – помер Сергій Параджанов, кінорежисер, народний артист УРСР.

22 липня

1819 – відбулася прем'єра вистави Івана Котляревського «Наталка Полтавка».

1983 – американець Дік Сміт першим облетів Землю на гвинтокрилі.

Народилися: 1854 – Марія Заньковецька, видатна українська актриса, родом з села Заньки Ніжинського району; 1945 – Юрій Рибчинський, драматург, поет-пісняр; 1946 – Мірей Матьє, французька співачка.

1944 – помер Олександр Олесь, український поет.

23 липня

1888 – у Києві відкрито пам'ятник Богданові Хмельницькому.

1900 – відкрито Паризьке метро.

24 липня

1015 – у боротьбі за київський престол убито князя Бориса, сина Володимира Великого, одного з перших руських святих.

25 липня

1814 – англійський винахідник Джордж Стефенсон провів перше випробування паровоза.

1983 – у Радянському Союзі закінчено будівництво газопроводу Уренгой – Помари – Ужгород завдовжки 4451 кілометр.

1929 – народився Василь Шукшин, російський письменник, режисер, актор.

Померли: 1657 – Богдан Хмельницький, гетьман України; 1934 – Нестор Махно, український анархіст, керівник повстанських загонів; 1980 – Володимир Висоцький, російський співак і актор, поет.

26 липня

Народилися: 1856 – Джордж Бернард Шоу, англійський драматург, лауреат Нобелівської премії (1925); 1931 – Іван Дзюба, український письменник, критик.

1808 – помер Артемій Ведель, український композитор, хорівий диригент, співак, автор 29 церковних концертів. 1799 року був заарештований російським урядом, оголошений божевіллям і утримувався в божевілляній Кирилівського монастиря.

27 липня

1919 – в Англії відбувся випробувальний політ першого у світі пасажирського літака.

1853 – народився Володимир Короленко, український і російський письменник.

28 липня

День хрещення Київської Русі – України

1586 – з Америки англійський дослідник Томас Герріот уперше завіз до Європи картоплю.

1834 – відкриття Київського університету.

Померли: 1741 – Антоніо Вівальді, італійський композитор і скрипаль; 1750 – Йоганн Себастьян Бах, німецький композитор.

9 Стихійність революції залишалася бажаним станом, однак покладатися можна лише на грубу силу. Насильство відтоді неможливо відокремити від росії, навіть якщо західна цивілізація давно не бачить «у дзеркалі» цей забутий інструмент політики.

Міркування про ймовірність реімперіалізації та імперський часи постмодерності видаються зайвими, коли знешкоджені російські танки можна зустріти на площах наших міст, обабіч доріг та серед полів.

Проте що очевидно для поляка чи українця, не завжди бачать люди «традиційнішого Заходу»: «Імперія не має майбутнього» – знаходить Новак у одного з дослідників імперіалізму, який пізніше змушений був переглянути попередні судження, бо «недооцінив силу вкорінених в росії політичних традицій» та пропаганду «позитивного дискурсу імперії».

Вістря критики Анджея Новака спрямовано в бік демократичного Заходу, проте варто одразу відхреститися від убогої «євроскептичності» чи «трампізму», шкрєбіння яких заше оголює безсовісний путінізм та лояльність до російської почвари.

Міцно збиті роздуми поляка знову і знову вказують на безпідставність «дзеркального принципу», котрий, серед іншого, розрізняє народ та державу/владу.

Генезис рашизму

Національна держава виявилася для росіян «банальним рішенням», їм потрібна уявна велич імперії, що підтверджує опитування 2003 року: у відповідь на те, як би вони хотіли, щоб їхню країну сприймали інші, 48% росіян відповідали «як велику, непереможну державу», 3% – «як мирну і дружню», і лише 1% – «як правову та демократичну».

Відмахнутися від таких результатів так само важко, як і від 85% підтримки росіянами війни проти України.

Російський імперіалізм заплуते непідготовленого інтелектуала та буйованістю традиційних «крайніх» форм – націоналізму та лібералізму. Приязне звучання маскує загрозливість останнього, адже, як пише російський історик Сергій Сергєєв, «сама ліберала висунули найамбітніші проекти розширення кордонів російської імперії», і «лише націоналістичні ліберали були імперіалістами в строгому сенсі цього слова».

Напускають туману в очі і відносини Москви з націоналізмом: на позір імперія демонструє крайню нетерпимість до окремих носіїв націоналістичного бачення, та водно-

час активно втілює їхні ідеї.

Смерть 2020 року у в'язниці російського нациста Тесака-Марцинкевича закріпила непохитість трагікомічної традиції, за якою ідеолога «російського патріотизму середнього класу» Міхаїла Меньшикова розстріляли російські більшовики в серпні 1918 року.

Біди каня російських націоналістів – це guilty pleasure українців, ніде правди діти. Міхаїл Меньшиков «глядел в корень», коли викривав плани західних держав «спихнути росію до ролі однієї з націй-скотарів, свинопасів».

Росію мають зруйнувати «національні тарани» – поляки та «малороси», особливо останні, яких Меньшиков називає «запущеним з Відня» (чи не з Генштабу?) «південноросійським вулканізмом» та, геть вищукано, «зрарядям відновленої ягеллонської диверсії в руках Габсбургів та їх німецьких союзників».

Міхаїл Меньшиков

Боротися з «українською чумою» росіянин збирався «зразковим підручником історії», який мав нагадати «темним українцям», що росія звільнила їх від рабства «ксьондза та єврея».

«Польську загрозу» росіяни дотепер намагаються використовувати в інформаційній війні, тож хвороблива фантазія російських націоналістів – не причина відмахуватися від їхніх слів.

Метою Меньшикова було «зруйнувати українську ідентичність», але перед тим українців потрібно остаточно пограбувати згідно «права сильнішого брати в слабших цінне у сфері розуму та культури».

«Ми викрадаємо у наших ненавистників – малоросів – все хороше, що створила їхня природа і їхній геній», щоб зосередити навколо росіян високу культуру, а в малоросів лишилися самі «галушки та голки».

Ще одне відверте зізнання, ще одна викарбувана у самому естві риса рашизму, яка давним-давно мала б поставити крапку у нескінченних й безплідних дискусіях про культуру поза політикою та війною.

Польський історик демонструє

безпрецедентну ментальну стійкість під час мандрівок нетрями умовивертів та перверсій російської інтелігентності – цього специфічного утворення в структурі московського суспільства.

У «першого інтелігента» монаха Філофея йому доводиться читати про «содомський гріх» західної цивілізації, у ідеолога «євразійства» Пьотра Савіцького – вигадки про «створення органічної імперської єдності усіх народів і земель від Константинополя через Делі до Пекіна», що звучить як розширена версія макронівської «Європи від Лісабона до Владівостока».

Розгорнута розвідка Новака діагностує «безпрецедентний патос» та «нав'язливе месіанство» російської інтелігентності. Іншим часом праця мого б стати справжнім інтелектуальним задоволенням, проте відволіктися, коли усі ці фантазії намагаються брутально реалізувати, не виходить.

Добріка витриманих текстів Анджея Новака охоплює значне коло питань, та хоча горизонт зацікавлень розмито у часі та просторі, основний предмет інтересу завше незримо присутній – йдеться про імперію зла, про росію, рашизм, росіян. Однозначно рекомендую.

Олег КАРПЮК

«Українська правда» –
«Історична правда» №, 24.06.2022.
Pravda.com.ua

Економічна політика російського правительства супроти України в 1710–1730-х

Що читаємо? «Економічна політика російського правительства супроти України в 1710–1730-х рр.» І. Джиджора; автор-упорядник В. Пришляк. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2020.

Фрідріх фон Гаєк у найвідомішій своїй праці «Шлях до кріпацтва» доводив, що втручання держави в економіку призводить до втрати політичної свободи. Австрійський економіст писав про націонал-соціалістичний та російсько-советський режими, проте взаємозв'язок економічної та політичної свобод не вичерпується двома тоталітарними близнаками.

За три десятки років до виходу «Шляху до кріпацтва» український історик Іван Джиджора опублікував монографію про економічну політику Московії супроти Гетьманщини, головна ідея якої абсолютно суголосна праці фон Гаєка – знищення економічної свободи веде до поневолення політичного.

«Україна – це Європа»: Гетьманщина на початку XVIII ст. становила торгівельно незалежну від Московії частину, куди ані завозила ніяких продуктів, ані привозила звідти нічого.

Гетьманщина торгувала з Європою – через Польщу (Волинь) до Шлезка (у Вроцлаві) і Гданська, а почасти через литовські землі до Кеїгсберга. Експортували волів, юхту, віск, сало, горілку і тютюн, коноплю (пеньку), збіжжя та селітру, натомість імпортували головні товари фабричного промислу – коси й серпи, різакі, голки, шила, тканини й «медикаменти».

Торгівля процвітала, позаяк в Гетьманщині існувало лише два податки – індукта та евекта, відповідно на імпорт та експорт, у розмірі 2% від податкової вартості товарів.

Мазепинська катастрофа все змінила: місцеві порядки почали зносити на користь імперських. Українське купецтво знищували по-

ступово, наче ту жабку в окропі: купцям грубо вказали вивозити товари виключно через російські порти, щоб казна заробляла на миті, а згодом поширили на Гетьманщину інституцію «заповідних товарів» – монополію російської скарбниці на продаж деяких товарів.

Іван Джиджора дослідив реєстри і виявив, що, за виїмком металів, яких в Україні не було, та волів, то заборонили все, чим торгувала Гетьманщина. Водночас заборонили і ввозити товари – найперше фабричні, щоб «розвивати» місцеву імпортозамещонну промисловість.

Дослідження Івана Джиджора багато хвалили за історичність і науковість, але дісталася й трохі критики. Мирон Кордуба, інший учень Грушевського, в гідкій глузливий манєрі закидав праці, що укази не спрямовувалися проти Гетьманщини, а були лише проявом панівного тоді уявлення про економіку – меркантилізму.

Між меркантилізмом «Адама Сміта» і меркантилізмом царя-віконника пролягала прірва, однак історик не годиться таке писати, тож Іван Джиджора познаходив кілька безпосередніх доказів упередженості щодо українців.

В 1720-х роках віце-канцлер Остерман доводив, що «лиху мідяну монету треба по змозі збувати на Україні», що з погляду меркантилізму було трактуванням України як зовсім чужої країни, яку треба визискувати.

Син канцлера Міхаїл Головін 1735 року висловлювався ще ясніше: в дусі меркантилізму відмовлявся купувати «вино для кабаков» «із загранич і из малой Россіи», позаяк «деньги оттуда паки в Росию возвратить не могут».

Зрештою, в секретній постанові Єкатеріні II 1764 року чорним по білому поставлено вимогу «должно стараться, чтоб век и имя гетманов исчезло», тож «просто» меркантилізмом, як на мене, економічну політику Московії не пояснити.

В будь-якому разі, як писав ішній критик про працю Джиджора, «економічні заходи Пьотра Первого не виходили з планової політики скасування вольностей, хоч і вели-

Сергій Васильківський. Чумацький Ромодановський шлях

на практиці цілком до сього». Виглядає як качечка, і крякає схоже.

Меркантилізм був відсталого доктриною, а торгівля насправді взаємно збагачувала – це розуміли і українці, і євреї, але не москвити. 1728 року лубенський старшина з цілим полком прохав гетьмана дозволити євреям приїжджати на ярмарки в Україну.

На думку старшини, від заборони пропускати євреїв з товарами на Україну «кіевским купеческим людем одним прибель, а протчим малоросійским, не только купеческим, но і всім обще обывателем, не мала убель причиналася», наслідком чого були високі ціни на привозні товари і низькі на місцеві продукти, як пояснювали лубенці. Шансів на реалізацію се прохання не мало, але факт показовий.

Джиджора гледить глибше указів, адже важила й манера царського урядування – хаотична, волюнтаристська і підступна. Московія культивувала особливо згубну для підприємницької справи непевність, а укази видавалися раптово, щоб застати купців в дорозі і конфіскувати заборонені товари.

Московське самоуправство на місцях українські купці називали «великоросійское обыкновение» – такий порядок, де вже не можна розрізнити закони від самоволі урядників.

Що вже говорити про нюанси митної політики, якщо 1718 року гетьман Скоропадський скаржився, що російські митники відбирають в українських купців навіть САЛО, яке ті бра-

ли з собою на харч у довгі подорожі. Конфісковували його на тій формальній підставі, що заборонений до вивозу лій «по-великоросійски теж називається салом і є заповідним товаром».

Економічна політика Московії знищила мале й середнє купецтво не лише українців, а й «великоросів». Гетьман Апостола принагідно наголошував на економічних трудноцтях і для Гетьманщини, і для «велокоросійських купеческих людей», проте успіху така наївна стратегія не мала, адже Московія не зважала на власний люд.

Казонна монополія російської імперії збагачувала тільки «гостей» так називали інститут великих претегованих російських купців – так називали інститут великих претегованих російських купців. Добре відомою особливостю Московії (відтоді і аж до наших часів) були «привілейовані елементи» – усі ці Меншикови-Павлови-Строганови, яким повіддавали землі, маєстности та найдохідніші статті промисловості Гетьманщини, найперше – волів та пеньку.

Іван Джиджора надзвичайно проникливо підмічає одну [ключову] особливостю Московії, яку називає «органічною чисто московською неохотою до всього, що «самовольне без всякого определения и договору», що не мало джерела в яким-будь

указі, хоч би воно, як в сім випадку українська торгівля, було природним наслідком даних обставин».

Отут пан б'є у самісіньке яблучко; саме лишень таке спостереження вартує ознайомитися з працею. Ця особливість нікуди не зникла: в соцімережах якраз кепкують з московського розуміння українського волонтерства, для боротьби з яким пропонують вдарити по якомусь «центру» прийнятій волонтерській практиці.

Одержаний вижиттям власного імперіалізму в найменших дійсних чи уявних деталях Захід водночас вперто замовчує викопний російський імперіалізм, а почасти навіть примушує інших шанувати цей релікт минулого.

Нездатний до формування сталих організаційних структур російський імперіалізм компенсував власну вбогість жорстокістю та насильством, побічним наслідком чого ставали фаворитизм, корумпованість та деградація [громадянської] суспільства.

Кожен з цих потворних аспектів заслуговує найприскіпливішої уваги дослідників, тим не менш, росія залишається невидимою для лівацької критики та відвертих постколоніальних студій.

Штучність, механічність, карго-культизм державотворення Московії особливо згубно відбивалися на тонких матеріях економічного організму. Праця Івана Джиджора показує Московію невразливою перед еволюцією та модерном скам'янілістю, «латимерією» світу держав.

Всесильний самоуправний царбатюшка, інститут олігархів та декоративні зовнішні ознаки нормальності – Сенат, Комерц-колегія, Комісія закордонних справ тоді, Дума і Рада Федерациі – тепер – московська потвора реплікується неухильно століттями.

Прониклива монографія Івана Джиджора успішно пережила століття. Однозначна рекомендація, бо велика рідкість.

Олег КАРПЮК

«Українська правда» –
«Історична правда», 04.05.2022.
Pravda.com.ua

Іван Джиджора

Києво-Печерська Лавра – святиня Української церкви

Лист Предстоятеля Православної Церкви України Епіфанія з приводу Києво-Печерської Лаври

На виконання рішення Священного Синоду Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній надіслав листа до Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала з питання Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври, текст якого публікується нижче.

Прем'єр-міністру України ШМИГАЛЮ Д. А.
Вельмишановний Денисе Анатолійовичу!

Користуючись нагодою вітаю Вас зі святом П'ятидесятниці, днем Святої Трійці, яке наближається, та сердечно бажаю благодатної допомоги Божої у виконанні покладеного на Вас служіння Україні, особливо складного в цей час війни.

Хочу повідомити, що рішенням Священного Синоду Православної Церкви України 23 травня 2022 р. у складі Православної Церкви України було засновано чоловічий монастир – Свято-Успенську Києво-Печерську Лавру Православної Церкви України.

Відомо, що початки Печерського монастиря сягають середини XI століття (на сто років раніше, ніж перша літописна згадка про населений пункт Москва) й тісно переплетені з традицією чернечого життя на Святій Горі Афон (Греція). Протягом століть Печерський монастир, який з часом отримав почесне звання Лаври, тобто особливо важливої та зразкової чернечої обителі, розвивався як невід'ємна складова Київської Митрополії, приналежної до Вселенського Патріархату.

Антиканонічна анексія Київської Митрополії Московським Патріархатом у 1685-86 рр. позначилася і на Свято-Успенській Києво-Печерській Лаврі – вона також неканонічно була підпорядкована російській церковній владі. Одним з безпосередніх наслідків такого загарбництва стала примусова русифікація церковних традицій, знищення документів про правдиву історію монастиря і Української Церкви, цензура книгодрукування за московсько-петербурзькими зразками. Попри надзвичайний внесок у відбудову і прикрасення Лаври, здійснений гетьманом Іваном Степановичем Мазепою, за царським наказом у Лаврі його ім'я також «піддавали анафемі».

Винятково ганебним продовженням цієї антиукраїнської імперської політичної акції стало примусове розділення вулиці Січневого повстання, на якій розташована Лавра, перейменованої в пошану до мецената обителі на вулицю Івана Мазепи, на дві – з метою, щоби частина, на якій розташований монастир і керівний центр релігійного об'єднання УПЦ (Московського Патріархату в Україні) не мала назви на честь видатного сина українського народу та мецената Церкви. Натомість найменування цієї вулиці на честь «Січневго повстання» більшовицьких заколотників проти Української народної республіки керівни-

цтво монастиря Московського Патріархату жодним чином не турбувало.

У 1920-х роках більшовики насильно ліквідували монастир, перетворивши його на «Музейне містечко». Під час німецької окупації в роки Другої Світової війни чернече життя в Лаврі відновилося, але в роки хрущовських годин вона була повторно закрита.

У 1988 р. до 1000-ліття Хрещення Руси-України радянський уряд вирішив повернути частину Лаври для відновлення чернечого життя. В цей час ще не було легальної можливості для існування Православної Церкви в Україні, незалежної від влади Московського Патріархату, тому храми та приміщення були передані монастирю РПЦ.

1-3 листопада 1991 р. в Трапезному храмі Лаври відбувся Помісний Собор УПЦ, на якому всі його учасники (в тому числі єпископ Онуфрій, нинішній очільник УПЦ (МПВУ)) проголосували за повну церковну незалежність (автокефалію) від РПЦ. Однак вже навесні 1992 р. в УПЦ відбувся промосковський переворот, в якому було задіяне також лаврське керівництво. Внаслідок цього монастир був надалі закріплений за юрисдикцією Московського Патріархату в Україні.

Від середини 1990-х років багаторазово порушувалося питання про припинення монополії Московського Патріархату на використання храмів Лаври для звершення богослужінь. Духовенство і вірні письмово і публічно вимагали надати один з храмів Лаври (зокрема – мазепинську церкву Всіх Святих над Економічною брамою) для богослужінь Української Православної Церкви Київського Патріархату, повним спадкоємцем якої тепер є ПЦУ. Також духовенство й вірні УПЦ КП влітку 2000 р. публічно протестували проти надання виняткового права служіння у відновленому Успенському Соборі КПЛ послідовникам Московського Патріархату в Україні.

Протягом 1990-х – початку 2000-х років монастир Московського Патріархату систематично через насильницькі дії та захоплення все нових і нових корпусів розширював свою присутність. Керівник монастиря Павло (Лебідь), використовуючи зв'язки у тодішньому державному керівництві, добивався подальшого «узаконення» таких дій. За роки його керування монастирем було зафіксовано численні приклади часткового або повного руйнування об'єктів Лаври із заміною їх новоділами (як от В'їзна брама до Нижньої Лаври), проведення ремонтних робіт та реконструкції без дотримання норм збереження пам'яток. Територія Нижньої Лаври перетворена на велику торговельну площу з численними магазинами й кафе.

Керівництво монастиря Московського Патріархату протягом трьох десятиліть послідовно підтримувало і продовжує підтримувати та пропагувати ідеологію «руського міра», яка нині стала «виправданням» відкритої агресії

РФ проти України. Павло (Лебідь) особисто нагороджений Путіним орденом РФ «Дружба народів».

Вельмишановний пане Прем'єр-міністр!

Протягом багатьох років православні вірні та українське суспільство ставлять питання про те, чому одна з провідних духовних та історичних святинь українського народу монополює використання Московським Патріархатом. Особливо актуальним це питання є в час великої агресії Росії. Нам достеменно відомо, що навіть серед ченців монастиря Московського Патріархату є ті, хто виступають проти подальшого перебування Лаври у зв'язку з РПЦ, бажують розбудувати не «руський мір», а відновлювати давні українські традиції лаврського життя в родині Православної Церкви України. За ці роки, особливо від 2014 року, від початку війни Росії проти України, Лавру полишили багато парафіян, які хотіли би мати з нею духовний зв'язок, але не могли надалі терпіти поширення в ній російської неоліберальної ідеології.

Відповідаючи на всі ці запити, маючи бажання вирішувати всі суперечливі питання в душі миру, Священний Синод ПЦУ вирішив утворити релігійну організацію «Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра (чоловічий монастир) Української Православної Церкви (Православної Церкви України)». Священноархімандритом (керівником) Лаври призначено мене, згідно до давньої історичної традиції.

За дорученням Синоду та як очільник Лаври звертаюся до Вас, Денисе Анатолійовичу, та до Кабінету міністрів України з проханням:

1. Невідкладно вирішити питання про надання одного з храмів на території Верхньої Лаври, які фактично не використовуються для постійних богослужінь (Благовіщенського храму в колишній Митрополиччій палатах, храму Всіх Святих над Економічною брамою чи іншого в межах Верхньої Лаври) – для звершення регулярних богослужінь Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври ПЦУ. Монополія монастиря Московського Патріархату на богослужіння в Лаврі категорично не сприймається більшістю православних в Україні та українським суспільством.

2. Знайти можливість для надання приміщень на території Верхньої Лаври для монастирського життя та діяльності.

Для вирішення цих питань прошу дати доручення компетентним державним інституціям невідкладно, із залученням уповноважених від Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври ПЦУ осіб, провести вивчення стану справ для подання узгоджених рекомендацій.

З побажанням Божого благословення і успіху в добрих справах для України –

Епіфаній,
Митрополит Київський і всієї України, Священноархімандрит Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври Православної Церкви України

Довідково

Лавра (грецьке Λαύρα – «вулиця, провулок, ущелина») – назва деяких найбільших чоловічих православних монастирів, що мають особливе історичне та духовне значення. Лаврами можуть називатися також католицькі монастирі східних традицій (перш за все, греко-католицькі).

Лаври з'явилися в 4 ст. в Палестині, як монастирі з певним устроєм чернечого життя, що передбачав спільний захист від кочівників, спільні богослужіння, але зберігав елементи відлюдницького життя.

З 10 ст. в Греції лаврами називають монастирі, які відіграють значну роль в духовному та політичному житті країни. Пізніше в слов'янських країнах, Грузії та Румунії лаврами називають монастирі, що мають найбільший вплив на духовне життя цих країн.

В Україні відповідний статус мають чотири монастирі:

Києво-Печерська лавра, Київ (існує з 1051 р.);

Почаївська лавра, Почаїв, Тернопільська обл. (з 1833 р.);

Святогірська лавра, Святогірськ, Донецька обл. (перша згадка 1526, статус лаври з 2004 р.);

Унівська лавра студійського уставу (греко-католицька), село Унів Перемишлянського району Львівської області (з 1898 р.)

Лаври в інших країнах:

Росія: Олександрівська; Троице-Сергієва.

Грузія: Лавра Давид-Гареджі.

Польща: Супрасльський Благовіщенський монастир.

Румунія: Нямецька лавра.

Палестина: Лавра Сави Освяченого.

Греція: Велика лавра, Афон; Агія-Лавра.

Як бачимо, лавр у християнському світі взагалі не так і багато. І найбільше їх в Україні. Але ВСІ ТРИ православні лаври України є монастирями Московського патріархату, замаскованого в нашій державі під назвою Українська православна церква, часто без вказання, бодай в дужках, що це церква Московського патріархату, тобто частина Російської православної церкви.

А особливе здивування викликає те, що монастирем російської церкви є головна святиня України – Києво-Печерська лавра. Давно громадськістю поставлено питання позбавити московську церкву цього монастиря, тобто припинити користування ним нашою святинею. Поки це вирішується, наша Православна Церква України утворила в своєму складі свій лаврський монастир. Звідси й це цілком правомірне звернення до нашої державної влади.

3 історії

Києво-Печерської лаври

Києво-Печерська лавра – православний монастирський комплекс, переданий в оренду Українській православної церкві (Російська православна церква в Україні). Визначна пам'ятка історії та архітектури. Києво-Печерська лавра належить державі, а релігійні організації користуються нею на правах оренди.

Свою назву отримала від печер, де оселилися перші її мешканці.

На території Верхньої лаври діє Національний Києво-Печерський істори-

ко-культурний заповідник (від 1996 р.). Власне монастир знаходиться на території Нижньої лаври. Обидві частини лаври відкриті для відвідувачів. Пам'ятка перебуває під юрисдикцією Національного заповідника.

Обитель заснована в 1051 за князя Ярослава Володимировича (Ярослава Мудрого), ченцем Антонієм, як печерний монастир. Антоній, засновник чернечства на Русі, родом з Любеча на Чернігівщині. Після заснування монастиря в Києві, він повернувся до Чернігова, де заснував також печерний Богородичний монастир. нині відомий як Антонієві печери. Співзасновником монастиря є один із перших учнів Антонія – Феодосій.

У 1058 році, попросивши благословення преподобного Антонія, преподобний Варлаам побудував над печерою дерев'яну церкву на честь Успіння Пресвятої Богородиці. Відтоді церква, а пізніше збудований величний кам'яний Успенський собор, стали головним храмом лаври і сам монастир називається Києво-Печерська Успенська лавра.

З XI століття монастир став центром розповсюдження і християнства у Київській Русі, розвитку давньоруської культури.

Прихід до влади у 1917 році більшовиків послужив поштовхом до тотальної винищення всього, що було зв'язано з церквою. 25 січня 1918 у стінах лаври закатовано митрополита київського й галицького Володимира, а в 1920 році лавру закрито.

Під час Другої світової війни, у 1941 році, радянські війська висадили в повітря головний храм монастиря – Успенський собор. Він був споруджений у 1075 – 1078 роках стараннями Феодосія Печерського та ігумена Стефана, коштом Великого князя Київського Святослава, сина Ярослава Мудрого.

Чернече життя і богослужіння в Києво-Печерській лаврі відновлено з 1988 р. У червні 1988 новоствореній печерській чернечій громаді була передана територія Дальніх печер.

У 1990 лавру внесено до списку Всесвітньо спадщини ЮНЕСКО.

Архітектурний ансамбль Києво-Печерської лаври склався протягом майже дев'яти століть. Він органічно пов'язаний з унікальним наддніпрянським ландшафтом.

Сучасний лаврський ансамбль розташований на площі 22 га і поділяється на такі частини: Верхня лавра, Ближні печери, Дальні печери, Гостинний двір. Головні об'єкти такі. Велика лаврська дзвіниця. Троицька надбрамна церква. Монастирські печери. Успенський собор. Трапезна церква Св. Антонія і Феодосія. Некрополь.

На території лаври поховано багато відомих осіб, зокрема: князь Костянтин Острозький Костянтин, князь Олександр Вишневецький, генеральний суддя Гетьманщини Василь Кочубей.

«Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник» – музейний комплекс на території Верхньої Києво-Печерської лаври. Був заснований у 1922 році, у 1996 році отримав статус національного. Є найбільшим музейним комплексом України, де зосереджено 144 споруди, 122 з яких – пам'ятники історії та культури Музеї на території лаври історичних коштовностей України; книги та друкарства України; народного декоративного мистецтва; театрального, музичного та кіномистецтва України; Державна історична бібліотека.

Андрій Лизогуб

16 червня 1804 року в селі Бурківка, нині Ніжинського району Чернігівської області, народився Андрій Іванович Лизогуб (помер у 1864 році, в с. Сорочинці Миргородського повіту Полтавської губернії), поміщик містечка Седнева Чернігівського повіту. Нащадок козацької старшини. Великий прихильник мистецтва, художник-аматор. Друг Тараса Шевченка. Син Івана Лизогуба. Брат Олександра Лизогуба, Іллі Лизогуба. Батько Дмитра та Федора Лизогубів.

Андрій Лизогуб і Тарас Шевченко познайомилися у лютому 1846 року, коли поет подорожував по Чернігівщині за завданням Археологічної комісії.

Разом зі своїм братом Іллею Андрій Лизогуб морально і матеріально підтримував поета на засланні: листувався з ним, надсилав папір, малярське приладдя, книжки і гроші. Згодом зберігав твори літературної та образотворчої спадщини Шевченка.

1846 року Шевченко плідно працював у художній майстерні в маєтку Лизогубів. За спогадами сучасників, усі стіни майстерні було списано віршами і малюнками.

1846 року Тарас Шевченко виконав портрет Андрія Лизогуба. Незважаючи на дещо етюдний характер, цей портрет вражає мистецькою довершеністю. Шевченкові вдалося розкрити характер людини спокійної і лагідної. Тоді ж Тарас Григорович виконав і олійний портрет Іллі Лизогуба

Портрет Андрія Лизогуба.
Мал. Т. Шевченка

Седнів. На родинному обійсті Лизогубів встановлено пам'ятник Андрію та Іллі Лизогубам

Ярослав ВОЛЕРТ
«Чернігівщина в житті славетних»

Юрій Меженко

18 червня виповнилося 130 років від дня народження українського бібліографа, бібліотекознавця, літературознавця, засновника Української Книжкової палати Юрія Олексійовича Меженка (справжнє прізвище – Іванов) (1892–1969).

Народився в Харкові в сім'ї земського лікаря Олексія Ілліча Іванова. Дитячі роки Юрія Меженка минули в Чернігові, де в земській фельдшерській школі одержав місце його батько (у 1909–1929 рр. займав посаду інспектора школи). Мати, Л. Іванова, вела домашнє господарство, виховувала трьох дітей, зналася на музиці, у родині регулярно влаштовувалися вечори за участю багатьох чернігівських музикантів.

Навчався у Чернігівській гімназії, яку закінчив у 1912 р. Любов до музики спонукала Юрія Меженка до участі в учнівському симфонічному оркестрі, де він у 1910 р. познайомився з семінаристом Павлом Тичиною, зв'язок з яким учений підтримував і надалі. Обидва вони були учасниками літературно-художнього гуртка, який існував тоді в Чернігові.

Вплив на формування світогляду Юрія Меженка мала й відома чернігівська родина Шрагів, де він часто бував гімназистом. Глава родини Ілля Людвігович – відомий діяч українського національно-визвольного руху, керівник української фракції в першій Державній Думі Росії, один із організаторів Товариства українських поступовців, згодом член Центральної Ради УНР. З сином І. Шрага Миколою, однокласником і товаришем, Юрій навчався у Московському університеті.

Закінчення університету (1917 р.) збіглося з національною та соціальною революцією в Україні. Меженко повернувся до Чернігова, а в лютому наступного року виїхав до Києва.

Професійну діяльність розпочав у Бібліотечно-архівному відділі Міністерства народної освіти УНР (1918) на посаді фахівця у бібліотечних справах, де долучився до підготовки проекту Закону про Національну бібліотеку (1918), її статуту,

штату й кошторису. Влітку 1918 р. бібліотечною секцією відділу за безпосередньої участі Меженка проведено перший Всеукраїнський бібліотечний перепис.

З лютого 1919 р. завідував справами Головної Книжкової палати у м. Києві. Під керівництвом Меженка закладено основи державної бібліографії. Книжкова палата мислилась ним як центр наукової бібліографії, головний осередок вивчення, збереження та розповсюдження книги в Україні.

З первісного задуму реєстрації всієї друкарської продукції в Україні і наукового її опрацювання Ю. Меженко створив Український Науково-Дослідний Інститут Книгознавства (УНІК) де у 1923–1931 рр. видавався фаховий науковий журнал «Бібліологічні вісті» (був редактором), присвячений питанням бібліографії, бібліотекознавства, бібліофілії, видавництва та друкарства.

1929 р. розгорнулася кампанія проти Ю. Меженка. У роки розгрому українських установ був ліквідований і УНІК, яким він керував. У 1931 р. Юрій Олексійович переїхав до Харкова, де співпрацював з кількома бібліографічно-інформаційними установами. Пізніше, рятуючись від переслідувань, переїхав до Ленінграда, де керував науково-бібліографічною роботою, працюючи в консультативно-бібліографічному відділі Державної публічної бібліотеки ім. М. Є. Салтикова-Щедрина. За десять років трудової біографії (1935–1945) Ю. Меженко встиг створити власну бібліографічну школу, закласти основу вивчення бібліографії. За безпосередньої участі та під його керівництвом було видано низку бібліографічних праць, зокрема «Библиография периодических изданий России 1901–1916 гг.».

Після Другої світової війни Ю. Меженко повернувся до Києва підіймати з руїн Центральної наукової бібліотеки АН УРСР (нині Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського) на посаді її директора. Однак у 1947 р. в Україні почалася чергова «чистка» української культури і Ю. Ме-

женко був змушений (після тяжкого інфаркту) знову повернутись у Ленінград.

Меженко зібрав унікальну і найповнішу у світі колекцію Шевченкіани, яку згідно із заповітом передали до Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України. Головним своїм покликанням у «Шевченкіани» Ю. Меженко вважав підготовку вичерпної бібліографії з шевченкознавства. У 1930 р. він опублікував «Матеріали до «Шевченкіани» за роки 1917–1929», підготував до друку «Бібліографію Шевченківської бібліографії» (1940; залишилась у рукописному вигляді), наприкінці життя збирав матеріал для покажчика «Що читав Шевченко»; написав численні статті про Кобзаря для Української радянської енциклопедії та «Літературної газети». У 1964 р. світ побачив покажчик літератури про Шевченка за 1917–1963 рр. за редакцією Ю. Меженка.

Востаннє Юрій Олексійович Меженко приїхав в Україну в 1960 р., на запрошення Головної редакції Української радянської енциклопедії. З УРЕ він не поривав зв'язків до кінця життя: писав та редагував статті, розшукував необхідні матеріали, давав консультації. Продовжував працювати над Шевченкіаною, збирав матеріали для словника бібліографів. Помер Юрій Меженко 24 листопада 1969 р. Похований на Байковому цвинтарі у Києві.

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

Портрет Сошенка. Мал. П. Ю. Заболотського, 1834 р.

Іван Максимович Сошенко (2 (14). 06. 1807, Богуслав, Київська губернія – 19 (31). 07. 1876, Корсунь, Київська губернія). Український художник, один із найближчих друзів Тараса Шевченка, взяв активну участь у його визволенні з кріпацтва. Із збережених творів Сошенка відомі «Портрет бабусі Чалого», «Жіночий портрет», «Хлопчики-рибалки», «Продаж сіна на Дніпрі», пейзажі. ікони.

Його дід міщанин, кожум'яка Кіндрат Соха, залишив після себе невеликий спадок. Однак сусідами діда виявились графи Браницькі, котрі іноді підступом захоплювали землі міщан Богуслава, тому рід втратив землю. Батько, Максим Сошенко, через постійні нестатки і загрози покращення був змушений разом з родиною переїхати до Звенигородки.

Значний вплив на формування Сошенка мала його бабуся (з роду Превлоцьких), яка навчала

Іван Сошенко

грамоти восьмирічного внука. Потім Іван Сошенко учився в дяка, де осягнув уміння писати латинцею і читати Псалтир, який згодом знав напам'ять і у свої 60 років. Тринадцятирічним він потрапив у Вільшану до відомого ікономаляра Степана Превлоцького, що погодився взяти Сошенка на безплатне утримання, оскільки бабуся Івана була далекою родичкою Превлоцького. 1823 року Іван починає працювати самостійно й мав перше вдале замовлення від млівської церкви, яке допомогло набути репутацію вмілого іконописця в цілій окрузі. Також він малював картини для Матусівського і Лебединського монастирів.

1836 року Сошенко в Петербурзі познайомився з Шевченком. Був одним із перших, хто звернув увагу на художній хист тараса та познайомив його з такими відомими людьми, як Євген Гребінка, Василь Григорович, Олексій Венеціанов та іншими. Деякий час Шевченко і Сошенко жили на одній квартирі.

Сошенко згодом зустрічався із Шевченком у Ніжині 1846 року та в Києві 1859 року, вони також багато листувалися. У серпні 1859 року Тарас Шевченко гостював у художника в будинку на Великій Житомирській. У травні 1861 року Сошенко супроводжував труну Шевченка до Канева при перепохованні поета в Україні.

На основі «прошення» в правління Академії від 29 вересня 1834 року та спеціального «Увольнительного Листа» від 12 листопада того року року Василь Григорович під-

писує «Білет імператорської Академії художеств» на дозвіл Сошенкові як «посторонньому ученику» навчатися в Петербурзькій академії наук. Вчитися Сошенкові було досить важко. Давалися знаки ремісничої іконописної школи та постійна турбота за шматок хліба. Особливе покровительство мав від професорів Академії Олексія Венеціанова та Олексія Єгорова, що порадами допомагали художнику.

Під час навчання Сошенко створює ряд жанрових та історичних полотен, портретів, пейзажів, займається монументальними стінописом, копіюванням класичного малярства. В цей час він знайомиться з Петром Петровським, Григорієм Михайловичем, Петром Заболотським, Аполлоном Мокрицьким.

Іван Сошенко, «Продаж сіна на Дніпрі».

Після Академії, у липні 1839 року Сошенко виїжджає працювати до Ніжинського повітового училища, де він згодом вкотре зустрічає Шевченка. Після закінчення Академії отримав атестат, що засвідчив звання вільного позакласного художника.

У 1846 році через погіршення стану здоров'я Сошенко змушений переїхати до Немирова працювати у гімназії. Серед його тодішніх учнів був скульптор Гуйський, портретист Страшинський, пейзажист Орловський, що потім став професором академії мистецтв. У цьому місті Сошенко одружився з Марцеліною Віргінською.

Для заробітку в цей час копіював роботи з картинної галереї Потоцького, і три картини «Водопад», «Ранок», «Вечір» були про-

дані за 300 рублів, що трохи допомогло художнику під час хвороби. Він також писав портрети своїх стареньких батьків під час відвідин їх у Звенигородці влітку 1852 року.

За вісім років після відставки у Немирові, виконуючи замовлення сільських церков, мав лише одну значну роботу – запрестольний образ для жіночого монастиря «Успіння Матері Божої», великого розміру, з посталями у людський зріст. Сошенко працював над образом півтора року.

Костянтин Широцький, відомий художник, зауважує, що ікони Сошенка «відрізняються від звичайної малярської роботи». Він також згадує роботи Сошенка у храмі Різдва Христового у Тульчині на Поділлі. Бачив також писані ним образи у мешканця села Гутник Гайсинського повіту.

У липні 1856 року Сошенко переїздить до Києва викладати у II Київській гімназії, де він прослужив 20 років. Працюючи в гімназії, він цікавиться історією мистецтва, звітами про річні виставки у Петербурзькій академії мистецтв. Читає багато літератури.

Про один із творів Сошенка згадує Сава Чалий – «Козацький табір» (1846), а також акварель «Бандурист» (1847). Сошенко також намалював кілька українських краєвидів, створив портрети Хмельницького, Мазепи, Гонти і Гонтихи, любив писати портрети старих людей.

Влітку 1876 року під час подорожі до рідного Богуслава Сошенко занедужав і зупинився в Корсуні. Тут він пробув два місяці в лікарні і помер над річкою Россю, біля якої народився. Похований у Корсуні.

Батурин — гетьманська столиця

Сільська громада в історії судочинства

Історія судочинства доби Гетьманщини викликає інтерес істориків та вже не одне десятиліття є предметом дослідження. Їх основою є писемні джерела, що збереглися від діяльності судових органів XVII–XVIII ст. З-поміж опублікованих джерел значний інтерес становлять судові звіти та протоколи засідань. На сторінках «Київської старовини» за 1886 р. опубліковано відомості про розгляд судової справи XVII ст., яка була внесена до протоколу Стародубського магістрату. Писемне джерело дає можливість встановити, яку роль відіграла сільська громада в судовому процесі того часу.

У 1690 році до магістратського суду надійшла скарга від Васька Пімяна «на убийцу его сына». Потерпілий повідомив, що між селами Кістром та Борщовим Стародубського повіту він виявив тіло вбитого сина і «яко отец час от часу шляквал (розшукував) забойцу». В ході пошуків у жителя села Азарівки Васька Скакуна згорьований батько упізнав власного коня «при замордованому сину взятого». Але останній стверджував, що купив коня у Васька Михайлова, «чоловіка московського із-за Дону прибулого».

Для розгляду кримінальної справи зібралася сільська громада – козаки та посполиті на чолі з отаманом і війтом, які мали компетенцію судити дрібні цивільні й кримінальні справи, що виникали серед сільського населення. В присутності громади Васько Михайлов засвідчив, що коня купив в Орлі і клявся власною головою, що ні в чому не винен. Довести свою непричетність він так і не зміг, адже під час чергового обшуку у нього виявили хомут, який був власністю вбитого та украдений раніше казан, який належав жителю Азарівки Устинову і також знаходився у розшуку. Остаточного рішення сільська громада тоді так і не прийняла, тому справу було передано на розгляд Стародубського магістрату.

Судна рада. Тарас Шевченко, 1844 р.

В магістратському суді Васько Михайлов дав зовсім інші свідчення, які суперечили попереднім. Він стверджував, що купив коня у москаля Тішка, який дізнавшись, що розшукують вбивцю, втік із села. Рішенням магістратського суду обвинуваченого було піддано тортурам, його допитували розпеченим металом: «Васко для виявлення злого его мордерства печен на тортурах, по трикрати, з легкости раскаленной шиною». Але навіть після тортур Васько Михайлов не визнав своєї вини. Азарівська громада стала перед магістратським судом «и просили прилежно, абы Михайлов з ними в едном селе не мешкал».

Аналізуючи вищеописану судову справу можемо зробити висновок, що сільська громада у XVII ст. брала безпосередню участь у розслідуванні злочину, скоєного одним з її членів. Громада мала право проводити допит звинуваченого, а зібрані нею докази судом вищої інстанції визнавалися цілком законними і приймалися до уваги при винесенні вироку.

Руслана ОГІЄВСЬКА

Книжкові знаки родини Кочубеїв

Наповнення книгозбірень в різні епохи змінювалося, однак, переважно, це були зібрання творів класиків світової літератури, вчення відомих філософів, історичні праці та енциклопедії, географічні путівники та атласи. Оскільки приватні бібліотеки нараховували, часом, тисячі томів, була необхідність мати власний книжковий знак (екслібрис) – мітку, яка означала приналежність до конкретної книгозбірки.

Родині Кочубеїв, яка володіла численними бібліотеками, належало біля 7 екслібрисів. Майже всі книжні знаки Кочубеїв були гербовими, тобто містили зображення родинного герба і девіз «Elevor ubi consumo». Гербові екслібриси набули поширення в Європі у XVIII ст. і вважалися універсальними, оскільки були доречними для книги будь-якої тематики. В той же час такі екслібриси були «безмовними», вони ніяк не характеризували власника бібліотеки. Серед художників створення гербового книжного знака вважалося заняттям не престижним і прирівнювалося до копіювання, тому вони часто не підписували свої роботи.

Два гербові екслібриси належали титулованій (князівській) гілці роду Кочубеїв – синам міністра внутрішніх справ Віктора Павловича Кочубея (1768–1834 рр.). Перший – графу Василю Вікторовичу (1812–1850 рр.). Він гравійований, має напис «Biblioteque du C. V. Kotchoubey» і зустрічається в двох варіаціях – з рамкою і без. Інший, з написом «Диканская би-

блиотека», належав князю Сергію Вікторовичу (1820–1880 рр.).

Чотири екслібриси не титулованій (дворянської) гілки Кочубеївського роду є парадними, вони містять точну копію затвердженого родинного герба. Відрізняються вони лише іменами власників.

Найстаріший знак з написом «Из библиотеки Ал. Вас. Кочубея» належав члену Державної Ради Олександрову Васильовичу Кочубею (1788–1866 рр.). В його бібліотеці була переважно франкомовна література і зберігалась вона, скоріш за все, в його маєтках у Кинашівці та Білих Вежах Чернігівської губернії (нині села Кинашівка і Біловежі Першої Ніжинської району Чернігівської області). Оскільки спадкоємців Олександр Васильович не мав, то свою бібліотеку заповів брату, сенатору Аркадію Васильовичу Кочубею (1790–1878 рр.).

Книгозбірня Аркадія Васильовича нараховувала понад 10000 примірників, переважно історичної тематики. Вона знаходилася в селі Згурівка Прилуцького повіту Полтавської губернії (нині с. Згурівка Броварського району Київської області). Відомі два варіанти екслібрисів на його книжках. Перший – парадний, з гербом і написом «Из библиотеки Аркадія Кочубея», а інший – штамп з написом «Библиотека А.В. Кочубея. Згуровская».

Своє книжкове надбання Аркадія Кочубеїв заповів сину Петру (1825–1892 рр.). Петро Аркадійович, будучи людиною високоосвіченою,

постійно поповнював свою бібліотеку. Зберігалася вона в його маєтках у Згурівці та у Санкт-Петербурзі. На його книжках також фігурували два екслібриси з написом «Из библиотеки Петра Кочубея». Візуально вони подібні, але відрізнялися технікою нанесення. Один з них виконувався літографією – фарба під тиском переносилася з плоскої друкарської форми на папір, а інший – ксилографією (формою була гравюра, вирізьблена на деревині). Цей екслібрис одноколірний та має чималий розмір – 9,5 х 8,2 см, що є характерною рисою книжкових знаків другої половини XIX ст. В нижньому лівому куті розміщений підпис автора: «С. Clodt».

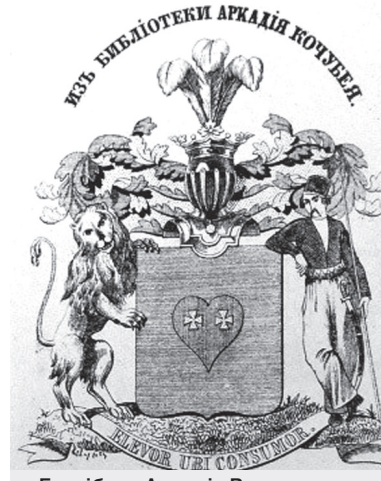
Дослідники початку XX ст. сперечалися відносно авторства цього екслібриса. Одні вважали, що автором є перший російський гравер по дереву барон Костянтин Карлович Клодт-фон-Юргенсбург, інші вказували на живописця барона Миколу Петровича Клодта, племінника Костянтина Карловича. Однак порівняння підпису з автографами на роботах цих майстрів і наявність ініціалу «С.», все ж схиляє до думки, що автором є барон Костянтин Клодт.

Хоча на більшості книжних знаків родини Кочубеїв і був зображений лише герб, але всі вони різнилися стилем виконання і деталізації – це свідчить про уважність власників до естетичного оформлення своїх колекцій та книгозбірень.

Алла БАТЮК

Екслібрис Петра Аркадійовича Кочубея. Художник Клодт. Друга половина XIX ст.

Екслібрис Аркадія Васильовича Кочубея. Перша половина XIX ст.

Екслібрис Олександра Васильовича Кочубея. Перша половина XIX ст.

Поштова кореспонденція початку XX століття

Історія Батуринської пошти починається ще у XVII столітті, коли місто було резиденцією українських гетьманів.

Після втрати цього статусу пошта збереглася, адже Батурин знаходився на важливому шляху з Києва до Москви та на перетині регіональних шляхів.

Донині на одній із центральних вулиць Батурина збереглася мурована будівля пошти – пам'ятка архітектури першої половини XIX ст. Варто зауважити, що із будівництвом залізниць роль сухопутного транспортного маршруту, що пролягав через Батурин, не зменшилася. Поштарі перевозили пасажирів, грошові перекази, кореспонденцію і різні види відправлень.

На початку XX ст. на території України функціонувало лише 675 поштових контор. І одна із них – у Батурині.

Як працювали поштові відділення 100 років тому? Відповідь на це питання знаходимо у «Календа-

рі Чернігівської губернії» за 1900–1916 рр.

Внутрішня кореспонденція тих часів поділялася на просту, замовну, страхову та із післяплатою. До простої входили листи, поштові картки, бандерольні відправлення та посилки без ціни. Листи були закриті (вони відправлялися у закритих конвертах, запечатаних сургучевою печаткою) та відкриті, які відправлялися у не запакетованому вигляді. Останні поділялися на «еденичнє», що коштували 3 коп., та з оплаченою наперед відповіддю – по 6 коп. Наприклад, на той час за 3 коп. можна було купити 1 кг солі, а за 6 коп. – 1 кг житнього борошна. У листах дозволялося надсилати документи, марки, заборонялося – гроші. Сам лист не повинен був перевищувати вагу в 1 фунт (454 грамів). У наш час відправка листа «Укрпоштою», залежно від типу і ваги.

Бандерольними відправленнями дозволялося пересилати різноманітну друковану продукцію, ді-

Будівля пошти в Батурині

лові папери, які не мали характеру поточного листування, та нецінні товари. Відправлення запакетовували так, щоб вміст можна було легко вилучити та оглянути поштовим чиновнику.

Вкладати гроші у посилки, як і у закриті листи, також заборонялося. За невиконання таких умов накладалися штрафи, а із вкладених грошей конфіскували 1/4 суми.

До страхової кореспонденції відносилися листи з установленою платою, цінні посилки та вузли з монетами. Листи з установленою ціною оплачувалися марками. Під час прийому такого листа видавалася розписка.

Допустимий грошовий внесок у листі сягав не вище 1000 рублів.

Посилки без оголошеної вартості і цінні повинні були бути обшиті полотном або шкірою і перев'язані навхрест мотузкою, в іншому вигляді посилка на пошту не приймалася.

Закриті цінні пакети, цінність яких не повинна була перевищувати 500 рублів, а вага – 10 фунтів (4,5 кг), приймалися від відправника на пошті і опломбовувалися не менш ніж п'ятьма сургучевими печатками.

Як і в наш час, на початку XX століття була можливість «післяплати». Таким способом відправлялися цінні пакети, посилки, замовні листи і бан-

деролі. Позначалися вони написом «СЪ НАЛОЖЕННЫМЪ ПЛАТЕЖЕМЪ» і прописаною сумою цього платежу.

У фондовій колекції НІКЗ «Гетьманська столиця» збереглися відкриті листи, датовані початком XX ст., які засвідчують діяльність Батуринського поштового відділення у цей час. Ось один із них. Штамп Батуринського поштового відділення підтверджують, що лист, адресований Марії Костянтинівні Леонтович у Борзну Чернігівської губернії, був оплачений та відправлений у квітні 1913 року.

Безумовно, функціонування пошти відіграло значну роль в історії Батурина, сприяючи економічному і соціально-культурному розвитку нашого містечка.

Ірина КУРТОВА

Автори публікацій – науковці Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Новини Чернігова

Відбудова пошкодженого житла

Воєнні дії російської армії завдали шкоди як об'єктам інфраструктури, так і майну чернігівців. Сума збитків, завданих житловому фонду та інфраструктурі Чернігова, сягає 37 млрд гривень. Держава взяла на себе зобов'язання із відшкодування збитків тим, хто втратив житло чи воно пошкоджене.

29 квітня цього року було розпорядження міського голови про створення комісії по обстеженню зруйнованого та пошкодженого житла, у неї увійшли як робітники міської ради, так і експерти будівельної галузі, Національної поліції та ДСНС. За цей період вже обстежили у приватному секторі 2 130 будинки, серед висотних – 857. Ці дані врешті будуть внесені до Єдиного реєстру пошкодженого майна. На сьогодні складено вже 2130 актів обстеження будівель приватного сектору, з яких десь половина відноситься до зруйнованих, або значно пошкоджених. Решта мають пошкодження покрівлі, зовнішнього оздоблення фасадів, вибиті вікна/двері, пошкоджені огорожувальні конструкції, господарські споруди, але вони підлягають відновленню. Робота ця продовжуватиметься й надалі, зважаючи на значні обсяги руйнувань.

Внаслідок воєнних дій у Чернігові пошкоджено 857 багатоквартирних будинки, 145 з

яких – внаслідок прямого влучання. Сьогодні місто працює над тим, аби відремонтувати всі пошкодження, там де це можливо. Зокрема, тривають ремонтні роботи із відновлення дахів та вікон на площах загального користування, пошкоджених вибуховою хвилею. Ці роботи не вимагають проектної документації, а тому з міського бюджету були виділені кошти і в найкоротші терміни розпочаті роботи, які закінчать до опалювального сезону.

Більшого ресурсу потребує відновлення будинків, де є пряме влучання. Наразі вже проведено обстеження і готові заключення експертів, які замовляли для 181 будинку, із значенням чи підлягають вони відновленню: на 25 з них чекає поточний ремонт, 4 підлягають демонтажу, решта потребує капітального ремонту і на ці роботи з міського бюджету також виділили кошти –100 млн грн. Зараз відбувається процес проектування, проекти потім проходять будівельну експертизу і підрядні організації будуть виконувати ремонтні роботи.

Стосовно чотирьох адрес – просп. Миру; 249, вул. Тургенева, 22; вул. Жабинського, 14 і вул. Старовокзальна, 2 – будинки не підлягають відновленню, буде вирішуватися питання про розселення з них людей.

Створено міське комунальне підприємство

«Теплокомуненерго»

Воно займатиметься веденням господарської діяльності ТЕЦ, процес повернення якої в управління міста розпочали у Чернігові минулого місяця. Це рішення погоджене депутатами під час позачергового засідання сесії міськради 30 червня.

31 травня міська рада надала згоду на дострокове припинення договору оренди Чернігівської ТЕЦ, що був укладений між фондом комунального майна міськради та фірмою «Техно-ва», за згодою сторін. Створення комунального підприємства – це ще один необхідний крок для проходження всієї процедури повернення ТЕЦ у комунальне управління. Наразі триває інвентаризація цілісного майнового комплексу, далі потрібно замовити незалежну оцінку і незалежний аудит. Після проходження цих кроків договір з фірмою «Техно-ва» буде розірваний.

У планах міськради модернізувати сферу тепlopостачання шляхом повернення ТЕЦ та Облтеплокомуненерго в управління міста, об'єднання їх мереж і залучення коштів інвесторів.

Паралельно із поверненням ТЕЦ у комунальне управління, триває і підготовка до опалювального сезону цього майнового комплексу, потужності і мережі якого значно постраждали від бойових дій. Орієнтовна вартість відновлення основних критичних пошкоджень складає 803,4 млн грн. Вартість заходів, які мають бути реалізовані першочергово, щоб забезпечити мінімальне відновлення працездатності, близько 109,6 млн грн. Ці кошти чекають як з державного бюджету, так і шукатимуть у міському

Наводять лад в укриттях

Виконком міськради затвердив Програму удосконалення мережі найпростіших укриттів на 2022 – 2023 роки. На її виконання виділяють з міського бюджету 42 млн 975 тисяч гривень.

Коментує міський голова Владислав Атрошенко:

–Далі – самоорганізація. Без самоорганізації на сьогоднішній день нереально. Неможливо кількості працівників ЖЕКів у 20 чоловік навести лад у понад 900 підвалах. Це все таки приватна сумісна власність і тут треба відповідально: і нам як міській владі, і все таки людям, як власникам цих підвальних приміщень і потенційними користувачами.

Всього у місті 955 найпростіших укриттів, мова про підвали багатоповерхівок. За кошти Програми придбають: для кожного укриття генератор потужністю від 2 до 5 кВт (залежить від площі приміщення і кількості людей); облаштують місця для сидіння; виконують поточні ремонти; придбають ємності для води; розглядається можливість придбання біотуалетів.

Міський голова дав доручення по кожному будинку провести збори. Зокрема, повідомити чернігівців про прийняте рішення, попросити, аби мешканці надали самоорганізуватися, постійно підтримували порядок в укритті і обов'язково визначилися зі старшими по будинку. Саме з цим представником по кожній адресі комунікуватиме міська влада.

Прес-служба
Чернігівської міської ради

«U-LEAD» допомагає громадам зберегти фінансову стабільність

До 15 липня громади можуть змінити ставки місцевих податків та зборів. Це допоможе наповнити бюджет зараз і створити умови для розвитку бізнесу і сплати податків у майбутньому.

«Потрібно спілкуватись із бізнесом, шукати розв'язання його проблем і таким чином забезпечувати надходження до бюджету. Аналіз надходжень допоможе громаді визначити хто є найбільшим платником, з яким потрібно таку співпрацю налагодити», наголосив Олександр Мельник, радник з місцевих фінансів та управління Регіонального офісу «U-LEAD з Європою» у Чернігівській області під час інформаційної сесії для громад «Виконання місцевого бюджету за I квартал 2022 року: реагування задля забезпечення стабільності в громаді», яку організував офіс.

Під час інфосесії Любов Белоусова, начальниця відділу фінансів Макіївської сільської ради розповіла, як у громаді змінювали ставку податку на нерухомість для юридичних осіб. «Ми проаналізували ситуацію в громаді, вивчили практику сусідів і вирішили встановити 1% податку на нерухомість для підприємства, замість 0,1%. Це дозволило нам підвищити надходження та змусило бізнес оптимізувати свою власність».

Також експерти офісу звернули увагу громад на потребу оптимізації видатків. Аналіз мережі закладів громади, це школи, садки, медичні заклади, клуби та бібліотеки, показує значний потенціал для зменшення видатків та поліпшення ефективності їх роботи. Ірина Кудрик, керівниця регіонального офісу, зазначила: «Фінансова стабільність громад в умовах воєнного стану можлива, якщо планувати та досліджувати різні варіанти розвитку».

Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» спільно фінансується ЄС та його державами-членами Німеччиною, Польщею, Швецією, Данією, Естонією та Словенією для підтримки України на її шляху до зміцнення місцевого самоврядування.

У Ніжина буде місто-побратим з Франції

23 червня до Ніжина завітав з робочим візитом Надзвичайний та Поважний Посол Франції в Україні Етьєн де Понсен разом із радником з питань культури та співробітництва, заступником голови комісії Олів'є Жако Під час візиту Етьєн де Понсен повідомив про партнерські стосунки між Ніжином та одним із французьких міст.

Сьогодні Ніжин потребує значних коштів для відбудови зруйнованих об'єктів. Міська влада використовує кожну можливість, для розширення міжнародних зв'язків, які можуть допомогти місту. Міський голова Олександр Кодола подякував за фінансову, дипломатичну та гуманітарну допомогу, яку надає Франція Україні. А також подякував регіону Іль-де-Франс за підтримку Чернігівської області загалом та Ніжина зокрема.

Етьєн де Понсен підкреслив, що Франція, регіон Іль-де-Франс буде залучати різні види допомоги для Ніжина та Чернігівської області.

Присутні обговорили питання щодо підписання меморандуму про співпрацю з одним із міст Франції. Яке стане містом-побратимом для Ніжина.

Служба зайнятості пропонує безкоштовне навчання і працевлаштування на «Елеганті»

Йдеться про швачок. Обласна служба зайнятості пропонує безкоштовно здобути професію й об'єкту роботу на підприємствах області, зокрема на ПрАТ «Чернігівська швейна фабрика «Елегант». Це високоефективне швейне виробництво з сучасними технологіями, обладнанням, з великим асортиментом виробів. Там шийуть верхній жіночий, чоловічий та дитячий, спортивний та робочий одяг на замовлення європейських брендів.

Роботодавець гарантує офіційне працевлаштування, стабільну зарплату, соціальний пакет, комфортні умови праці. Фабрика працює в одну 8-ми часову роботу зміню по пonedілка по п'ятницю. На підприємстві є медичний пункт, приміщення для прийому їжі, душові.

Наразі 10 безробітних чернігівців вже погодилися на цю пропозицію служби зайнятості. Для них організовані курси на виробничі, які триватимуть три тижні, з подальшим працевлаштуванням.

З питань професійного навчання звертайтеся за телефоном (0462)77-90-31.

Сільська екологічна пасіка

У селі Маціївка Сухополів'янської громади на Прилуччині другий рік поспіль діє еко-пасіка Тетяни Жилкіної. Пасіка відкрита для всіх охочих відпочити та користуватися.

Тетяна займається бджільництвом уже 10 років, з них 8 очолює громадську організацію «Бджоларі Прилуччини». Торік її пасіка вперше прийняла відвідувачів.

Жінка розповіла, що як вчителька Прилуцької гімназії № 5 щороку із учнями готує та захищає екологічні проекти.

«Саме з такого проекту наших учнів, наприклад, з'явилася ідея «Красляні Дивовижних» в Ладанській громаді. А з осені минулого року ми вирішили облаштувати такий маршрут у Маціївку. Я дуже вдячна, що керівництво Сухополів'янської громади підтримує цю ідею, навіть влаштувало велосипедну трасу, пояснила Тетяна Жилкіна.

Назва «Маціївські Карпати» з'явилася через те, що довкола села дуже красиві краєвиди, якими можна насолодитися як на велосипеді, так і долаючи пішохідний маршрут. У самому селі збереглися сосни Мірюті, видатного українського вченого-генетика.

Еко-пасіку з кількома десятками вуликів пані Тетяна облаштувала так, щоб відвідувачам не довелося нудьгувати. «Облаштували хату «Тут живе мрія». У ній розмістили зібрану мною колекцію рушників, вишиванок, глиняного посуду. Відвідувачам пропонуємо і самим спробувати створити себе у гончарстві: ліплення з глини – частина програми. Також є майстер-клас з виготовлення воскових свічок».

А основна частина програми – це знайомство з життям бджіл. «На еко-пасіці «Диво-Мед» я розповідаю про життя бджолиної родини. Для тих, хто хоче спробувати ефект апітерапії, є й апібудиночок». (Апітерапія – це лікування продуктами бджільництва).

На завершення відвідувачів частують трав'яним чаєм з бузиновим варенням і дають із собою солодкий сувенір – дегустаційну баночку місцевого меду.

Допомога продовжує надходити

Для відбудови області та підтримки цивільного населення в умовах воєнного стану на Чернігівщину продовжує надходити допомога. Обласний військовий адміністративний від Всеукраїнської громадської організації «Інститут сестринської справи України» передано 85 трьохфазних бензинових генераторів. Адміністрація доставила вантаж до області, а далі генератори будуть передані для потреб Збройних Сил України та територіальних громад.

Діти оздоровлюються на Закарпатті

94 вихованці п'яти закладів освіти інтернатного типу з Чернігівщини оздоровлюються на Закарпатті. Серед них – 36 сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З такою ініціативою виступили начальник Чернігівської ОВА В'ячеслав Чаус та Закарпатської – Віктор Микита.

Так, 50 учнів Яблунівського та Борзнянського ліцеїв, Комарівської гімназії та Березнянського навчально-реабілітаційного центру перебувають у позаміському дитячому закладі оздоровлення та відпочинку «Шаяни», що в селі Ракош Хустського району. Ще 44 дитини з особливими освітніми потребами, які навчаються в Березнянському та Удайцівському навчально-реабілітаційних центрах, направлені до Нижньобистрівської гімназії Горинівської сільської ради.

Перебування дітей у закладі «Шаяни» стало можливим завдяки фінансовій підтримці засновника фонду LifeNets International Віктора Кубика. Також свою допомогу в організації поїздки надали чимало небайдужих. Серед них – директор Чернігівського обласного центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження» Василь Пасічник, представники закарпатської сторони Іван Юрішко, голова Горинівської сільської ради Михайло Калинич, Ярослав Тегза та Любов Ковач.

Вартість проїзду в тролейбусах зростає на 50 відсотків: до 12-ти гривень

Новий тариф встановлено з 1 липня: 12 гривень замість 8. Рішення ухвалили на засіданні виконкому міської ради 23 червня. До цього тариф переглядали не так давно, 29 вересня 2021 року: тоді він був підвищений одразу на 60% – з 5-ти на 8 гривень. Як і восени, нині міськрада теж пояснила подорожчання зростанням складових собівартості проїзду, зокрема, вартості електроенергії, паливно-мастильних матеріалів, запасних частин.

Вартість проїзду з 1 липня: при розрахунку готівкою, безконтактною банківською картою, пристроєм з технологією NFC* – 12,00 грн; при розрахунку з використанням електронного квитка – 8,00 грн. Вартість квитка для школярів, при наявності учнівського квитка, при використанні електронного квитка – 4,00 грн. Вартість місячних проїзних квитків: громадський – 480 грн; студентський – 240 грн; учнівський – 120 грн; для юридичних осіб – 544 грн.

Літературно-мистецька панорама

«Час обрав нас»: мистецтво військових

Захисників Чернігівщини підтримали вокально-інструментальний ансамбль зі складу Зразково-показового оркестру Збройних Сил України та музичний гурт «Брас-бенд». Виступи проходять у межах патріотично-мистецької акції «Час обрав нас», за дорученням Головнокомандувача ЗС України генерала Валерія Залужного.

Для гарного настрою, позитивних емоцій, яких вкрай не вистачає, для підтримки бойового духу захисників та народу України співаки та музиканти виконали в Чернігові українські пісні сучасного репертуару, серед яких відома «Байрактар», «Чорнобаівка», «Ой, у лузі червона калина» та ін. А наприкінці концерту всі гуртом виконали Державний Гімн України. Крім того, у хвилині мовчання згадали полеглих побратимів.

Такі запальні концерти пройшли у кількох містах та селах області. Зокрема, в неділю 26 червня такий концерт наші військові митці провели в залі будинку культури селища Куликівка. І це був перший концерт тут з початку війни. Зал був заповнений, успіх військових і музикантів був величезним.

Загалом же патріотично-мистецька акція «Час обрав нас» стартувала у квітні та проходила також у Київській, Житомирській, Хмельницькій, Чернівецькій та Тернопільській областях. За цей час військові музиканти провели понад сто виступів.

Концерт в Куликівці

«Північний форпост»: як обороняли Чернігів

«Північний форпост. Чернігівський напрямок, 2022». Нове видання з історії війни сучасності презентували у Чернігові.

Захід відбувся на базі місцевого «Будинку книги» посеред «чистого» неба в самому центрі міста-героя.

Автор книги – відомий військовий історик Михайло Жирохов. В книзі хроніка оборони Чернігова день за днем. Для написання, письменник використовував усі можливі відкриті джерела, а також додав власні враження, оскільки оточення міста сам пережив від початку до кінця.

– Серед моїх попередніх творів – книжки про історію війни на Донбасі, – розповідає автор. – Тож тепер, особисто перебуваючи у самому епіцентрі військових подій на північному напрямку, не міг не написати про чернігівських захисників, які зупинили російську навалу.

На презентацію прийшли місцеві активісти та волонтери, які допомагали містянам під час облоги. Жвавий діалог присутніх з автором тривав понад годину. Кожен бажаючий мав змогу придбати книжку з підписом та побажанням автора.

Михайло Жирохов поділився своїми творчими планами. Одним з наступних його проєктів стане опис подій оборони Чернігова «очима» пересічного громадянина, адже жителі міста, на його думку, також доклали чимало зусиль для відбиття окупантів та зняття оточення.

Нова книга Олександра Забарного

29 червня у Гоголівській аудиторії Ніжинського державного університету, відбулася презентація нової книги письменника, доцента університету Олександра Забарного «Багряні терикони». Серед присутніх – викладачі, студенти, співробітники вишу, шанувальники художнього слова Ніжина. Окрім автора у презентації книги взяли участь і виступили: офіцер Збройних Сил України, доктор історичних наук, професор Євген Луняк; видавець Микола Лисенко; директор бібліотеки НДУ імені М.Гоголя, краєзнавець Олександр Морозов; літературознавець, доктор педагогічних наук, професор Юрій Бондаренко; директор Ніжинської міської бібліотеки Олена Єкіменко. Кілька годин у аудиторії панувала атмосфера творчості.

Цей захід було підготовлено бібліотекою НДУ спільно з Навчально-науковим інститутом філології, перекладу та журналістики. З книгою можна ознайомитися в бібліотеці Ніжинського державного університету.

Ось що зазначив автор. «Теристим шляхом йшла ця книга до свого читача... Писалася вона сім років, з 2014 аж до 2021-го, писалася непоспіхом, пропускаючи через серце і мозок автора кожну долю своїх літературних героїв. Книга була підписана до друку 20 лютого 2022 року. А 24 лютого розпочалася повномасштабна російсько-українська війна... Час розколовся на До і Після...»

Прем'єра в Молодіжному театрі

30 червня прем'єрою вистави «Рубікон» у виставі заслужених артистів України Любові Веселової та Олексія Чернігівський обласний молодіжний театр заклав свій XXXVII театральний сезон.

Виставу подивилися військовослужбовці територіальної оборони та рідні загиблих воїнів – члени громадської організації «Єдина родина Чернігівщини». Це вистава за драматичною поемою чернігівського автора і громадського діяча Юрія Соколова. Режисер-постановник Олексій Биш, музичне оформлення Тараса Тарасенка, художник-постановник Олена Соловійова, художнє оформлення Ігоря Бизгана.

Юрій Соколов оновив створений у 2017 році сюжет до реалії сьогодення. Вистава розкриває життєві моменти звичайних українців, які опинилися у вирі подій російського вторгнення в Україну.

Яскравим і зворушливим став виступ митців. Тема всім зрозуміла, бо війна продовжується Росія перейшла «рубікон».

Після вистави від батьків загиблих героїв прозвучали слова подяки та були акторам вручені квіти. Виступив і ветеран АТО/ООС підполковник Ігор Бизган, який і зараз воює за незалежність України. Він подякував творчому колективу, кожній мамі загиблого героя подарував троянду.

На вечорі згадали і першу виконавицю поеми «Рубікон» артистку розмовного жанру філармонійного центру Олену Белеванцеву, син якої загинув на війні, а сама вона у 2020 році померла від ковіду. Напередодні вистави актори відвідали її могилу і поклали квіти.

Військові теж подарували акторам квіти та подякували за постійну підтримку захисників. Адже навіть під час блокування міста російськими військами актори театру робили вистави для оборонців міста.

Фотоклуб «Прекрасне поруч»

Він уже багато років діє при Чернігівській центральній міській бібліотеці ім. М. Коцюбинського. У перший день липня фотоклуб вирушив на нову екскурсію.

Фотоклуб об'єднує людей, які, крім уміння робити гарні фотографії, мають й інші таланти. Наприклад, Сергій Колотуша не тільки посідає високі місця в престижних фотоконкурсах, але і як екскурсовод із захопленням, натхненню спонукає все більше закохуватися в наш рідний Чернігів. Фотолюбителі черговий раз відкрили для себе багато нового про пораненого російськими «освободителями» Болдину гору, кургани Гульбище й Безіменний, альтанку, про відомого фольклориста й етнографа Опанаса Марковича, видатного українського письменника Михайла Коцюбинського, Троїцький собор, Введенську церкву.

Допомагає «Інтермеццо»

Окупувавши Чернігівщину, росіяни не тільки вбивали українців та руйнували будівлі, вони намагалися вбити нашу історію, нашу душу. Для цього мерзотники вилучали правдиві книги з бібліотек та їх у подальшому знищували. Так постраждало чимало бібліотек окупованої Чернігівщини.

Щоб поповнити книжкові фонди, наш Чернігівський Культурно-мистецький центр «Інтермеццо» та Віктор Рог передали безкоштовно близько 50 найменувань книг до Сновської публічної бібліотеки. Готові поповнити бібліотечні фонди й інших ОТГ. Звертайтеся!

Також за ініціативи Ірини Соломахи оголошуємо акцію «Книжкова декомунізація». Суть акції: очищати свої бібліотеки від застарілої брехливої літератури часів СРСР, сучасної російської квазілітератури – приносьте цю макулатуру до КМЦ «Інтермеццо» (вул. Шевченка, 9). Ми її здамо в макулатуру, а за отримані кошти надамо допомогу війнам. Кожен волонтер отримує цікаву книгу з сучасної історії України.

Олександр ЯСЕНЧУК

Повідомляє обласна військова адміністрація

Відкрився прямий маршрут Чернігів – Київ

4 липня після 13-ї години відкрито рух шляхом через Десну поблизу Чернігова. Таким чином відновлюється пряме сполучення Чернігова з Києвом, а також із громадами, розташованими на лівому березі Десни. Тривалий час вони залишалися відірваними від обласного центру після того, як російські війська розбомбили автомобільні мости.

Новий шлях зможе обслуговувати транспортні засоби вагою до 10 тонн.

– Маршрут працюватиме автомобільний, щоденно, з 5-ї ранку до 21-ї вечора. Обмеження по руху – до 10 тонн, тому всі фури і всі великогаба-

ритні транспортні засоби ідуть іншою дорогою, якою ходили раніше, – повідомив начальник Чернігівської ОВА В'ячеслав Чаус.

Голова ОВА також закликав не фотографувати маршрут та не обговорювати особливості його роботи у соціальних мережах.

Нова дорога, спорудження якої ініціювала обласна військова адміністрація, суттєво покращить логістичну ситуацію в області. Роботи над нею понад місяць проводились Службою автомобільних доріг та підрозділами Збройних сил України.

Отримали 20 німецьких велосипедів

У межах національної ініціативи «Bikes for Ukraine» громади Чернігівщини продовжують отримувати екологічний транспорт – велосипеди. Минулого місяця 20 одиниць «поїхали» у Киселівську громаду, 7 липня, стільки ж – в Іванівську. Передали транспорт заступник начальника обласної військової адміністрації Дмитро Іванов спільно з керівником громадської організації «Еко Місто Чернігів» Сергієм Безбородьком.

— Нині велосипедами забезпечують ті громади, які найбільше постраждали через бойові дії, – зазначив Дмитро Іванов.

Відтепер всі медичні працівники Іванівської громади забезпечені велосипедами, що значно прискорить реагування на виклики місцевих для надання невідкладної допомоги. А це – близько семи тисяч людей у 17 населених пунктах.

– Ми дуже вдячні за таку підтримку та небайдужість до проблем нашої громади. Для нас це питання на часі. Адже багато людей живуть в одному

населеному пункті, а працюють в іншому, долаючи щодня десятки кілометрів. Такий транспорт актуальний і для соціальних працівників. Є випадки, коли доводиться ходити пішки, обслуговуючи людей похилого віку, – багато хто втратив своє майно, в тому числі і будьякий транспорт, – сказала голова Іванівської громади Олена Швидка.

Велосипеди до Чернігівщини надійшли з Німеччини. Вони не нові, але, зручні, якісні та надійні. Усі вони з механічним ходом. Проте, за бажання та можливості, користувачі можуть поставити акумулятор і користуватися як електричним.

– Логіка така: ми допомагаємо тим, хто допомагає іншим. У конкретній ситуації транспортом користуватимуться медики. Наразі маємо запасити на велотранспорт від Менської, Березнянської та Сухополов'янської громад. Шукаємо також велосипеди для Чернігова, робота триває, – розповів Сергій Безбородько і додавав, що у планах активістів – розробка концепції велосипедів як для Чернігова, так і громад.

Повідомляє Служба безпеки України

Повідомлено про підозру трьом військовослужбовцям рф

У період тимчасової окупації сіл Вишневе, Слобода та Лукашівка ці особи у групі з іншими військовими рф вдиралися до осель мирних мешканців і, погрожуючи розстрілом, вимагали інформацію про розташування особового складу і техніки ЗСУ.

Не отримавши відповіді, загарбники віддавали накази підлеглим знущатися над людьми і самі безпосередньо брали у цьому участь.

За свідченнями одного з потерпілих, російські військовослужбовці били його зброєю та металевими предметами, погрожували вбити дружину та сина, а потім вилили на нього три пляшки легкозаймистої рідини і погрожували підпалити.

Іншого потерпілого злочинці утримували в морозну погоду в неопалюваному складському приміщенні, де над ним знущались і били. Його матір похилого віку окупанти тримали у вантажному відділенні автомобіля. Також загарбники відібрали у чоловіка машину і використовували її для перевезення награбованого у місцевих мешканців майна.

Жорстоке поводження загарбників з мирним населенням на окупованих територіях підтверджено численними показаннями свідків і потерпілих, які впізнали воєнних злочинців за фотографіями.

Фігурантам проваджень заочно повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України (порушення законів та звичаїв війни, тобто жорстоке поводження з цивільним населенням на окупованій території за попередньою змовою групи осіб). Встановлюються особи інших військовослужбовців рф, причетних до скоєння злочинів проти мирного населення України.

Документування протиправної діяльності проводиться слідчими СБУ під процесуальним керівництвом Чернігівської обласної прокуратури.

СБУ викрила поплічника окупантів

Співробітники Служби безпеки України викрили мешканця одного з прикордонних населених пунктів Чернігівщини, який у соціальних мережах виправдовував збройну агресію рф.

Досудовим слідством встановлено, що пропагандист, уродженець рф, створив в одній із заборонених соціальних мереж сторінку, де розміщував матеріали у яких виправдовував та визнавав правомірною збройну агресію рф проти України. Крім того, агітатор схвалював загарбницькі дії представників збройних формувань рф, органів влади країни-агресора та незаконних збройних формувань, які створені та фінансуються рф.

Матеріали антиукраїнського характеру зловмисник отримував через широке коло зв'язків в рф, рб та т.з. «днр», серед яких були представники спецпідрозділів силових структур.

В результаті обшуку у помешканні фігуранта провадження правоохоронці вилучили засоби зв'язку та комп'ютерну техніку із доказами здійснення протиправної діяльності.

Наразі зловмисника затримано та повідомлено про підозру за ч. 3 ст. 436-2 (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії рф проти України, глорифікація її учасників) Кримінального кодексу України.

Триває досудове слідство. Заходи з викриття протиправної діяльності проводили співробітники Управління СБ України в Чернігівській області у взаємодії з Національною поліцією під процесуальним керівництвом Чернігівської обласної прокуратури.

Парк «Міжріччинський»: 20-річчя

7 липня в Україні відзначали День працівника природно-заповідної справи. Площа природно-заповідного фонду Чернігівщини постійно збільшується, область є лідером в Україні за кількістю заповідних територій та об'єктів.

До Дня працівника заповідної справи на території розташованого в Чернігівському районі регіонального ландшафтного парку «Міжріччинський», якому недавно виповнилося 20 років, проведено дискусійну панель стосовно охорони та збереження довкілля Чернігівщини. Участь у заході взяли представники Департаменту екології та природних ресурсів облдержадміністрації, Державної екологічної інспекції у Чернігівській області, Деснянської селищної ради, ДП «Чернігівський військовий лісгосп» та комунального закладу «РЛП «Міжріччинський».

Працівники парку провели екскурсію екологічною стежкою «Бондарівське болото», познайомили присутніх з дикими тваринами, що мешкають у вольтері мисливського господарства на території парку. Учасники зустрічі обговорили питання збереження довкілля, розвитку екологічного туризму, охорони та збереження флори та фауни.

Відзначили АЗС, які працювали під час бойових дій

У час блокади Чернігова та часткової окупації області робітники заправних станцій з ризиком для життя продовжували забезпечувати паливом підприємства критичної інфраструктури, заправляли ЗСУ, тероборону, ДСНС, «швидкі», комунальні служби.

За патріотизм, надану волонтерську допомогу розпорядженням начальника обласної військової адміністрації В'ячеслава Чауса подяку оголошено подяки таким ТОВ (Товариствам з обмеженою відповідальністю):

«ОККО-ДРАЙВ» Мережа АЗК ОККО; «НОРД ОІЛ» АЗС АВІАС; «СІВЕР ОІЛ» АЗС ANP; «ВЕСТ ПЕТРОЛ МАРКЕТ» Мережа АЗК «WOG»; «МС-2018» ПП «ТТ-НАФТА»; «СВРО СМАРТ ПАУЕР» АЗК БРСМ-Нафта.

Дитбудинки Коропської громади отримали допомогу від Олени Зеленської

Дитячий будинок сімейного типу Тригубенків, у якому виховуються 10 дітей, позбавлених батьківського піклування, за потребою отримала від дружини президента пральну машину, два планшети й телефон. Дитячий бу-

динок сімейного типу Менюк, де зростають 9 дітей, позбавлених батьківського піклування, отримав ноутбук, праску, планшет і телефон.

Благодійна акція

Ці чудові ляльки є у продажу в Культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо» (Чернігів, вул. Шевченка, 9). Виручка від їх продажу надходить у волонтерський фонд, йде на допомогу нашій армії, захисникам України, їхнім родинам. Купуйте і робіть внесок у добру справу!

Учні отримають грошову допомогу від міста

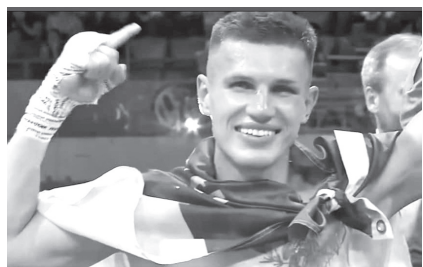
У Чернігові учням з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, один з батьків яких загинув у районі проведення АТО/ООС з міського бюджету буде надана допомога за успіхи у навчанні за результатами II семестру 2021-2022 навчального року. 10 учням – по 1 000 грн, 74 учням – по 700 грн. Крім цього, грошову допомогу отримає 21 випускник з числа цих же категорій – по 1 750 грн.

Виплата допомоги передбачена Програмою розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та ді-

тей, позбавлених батьківського піклування, попередження дитячої бездоглядності та безпритульності, соціальної підтримки сімей з дітьми у місті Чернігові на 2021-2023 роки.

Крім того, встановлений розмір допомоги за успіхи у навчанні за перший/другий семестр: учням 3 – 4 класів, які навчаються на високому рівні, учням 5 – 11 класів, які навчаються на 10 – 12 балів – 1 000 грн; учням 3 – 4 класів, які навчаються на достатньому рівні, учням 5 – 11 класів, які навчаються на 7 – 12 балів – 700 грн.

Петро Іванов: перемоги у рингу

Ніжинський боксер неодноразово здобував перемоги та гідно відстоював місто, область, Україну. 2 липня Петро проводив бій за титул IBF International у Німеччині. Боксер нокаутував поляка Роберта Таларека та здобув перемогу.

З інтерв'ю сайту MYNIZHYN.com:

– Моя кар'єра почалась в 11 років. Першим тренером був Сергій Юрійович Кірін. Тренування проходили в 16 школі, а навчався я у 3 школі. Під час війни я був в Ніжині разом з батьками, тренування не полишав. Займався на стадіоні та в боксерському залі в НСК разом з братом та моїми друзями.

– Скільки титулів, поясів ви маєте?

– Вже 4 (WBC Youth, WBC International Silver, WBC International Gold та IBF International). Ніжинцям і всім українцям я хочу побажати мирного неба, і щоб рідні та близькі були живими та здоровими.

Новий номер газети «Струна»

Вийшов № 13, за 11 липня, обласної літературно-мистецької газети «Струна», що виходить другий рік і засновником та редактором якої є Петро Антоненко, котрий видає і нашу газету.

Тема війни, зокрема, нищення російськими агресорами, заповідні у сфері культури, духовності, – в публікації «Війна Росії проти України, світу, культури, духовності».

В літературно-мистецькій панорамі області йдеться, зокрема, про вихід нових книг, театральні прем'єри, виставки. Як завжди, широко представлені літератори Чернігівщини. Надруковано оповідання Віталія Коржа, Петра Дідовича, Петра Антоненка, вірші Ірини Кулаковської, Олени Терещенко, а також Наталки Фурси, біографія і творчість якої пов'язані з нашим краєм.

В газеті розповідь про знищеного комуністичним режимом чернігівського поета Аркадія Казку. Письменник, літературознавець з Києва Олександр Шугай розповідає про непросту життєву і творчу долю талановитої, покійної поетеси з Прилук Олени Шулги. Продовжується публікація книги письменника і краєзнавця Володимира Сапона «Меди і поли-

ни історії». Також в газеті розповіді про життя і творчість художників Леоніда Могучова (Чернігів), Сергія Бондаря (Прилуччина).

Світова література: оповідання О. Генрі (США), Карела Чапека (Чехія), розповіді про письменників Марію Домбровську (Польща), Фенімора Купера (США), королеву детективу Агату Крісті (Англія). Друкуються цитати Махатми Ганді (Індія), Хорхе Луїса Борхеса (Аргентина), Яніни Іпохорської (Польща).

В рубриці «Діаспора» – розповідь про знаменитий роман Івана Багряного «Тигролови», про його автора, а також друкується перша глава роману.

Надруковано продовження книги Валерія Шевчука «Із вершин та низин» – цікаве про українських письменників.

Нелегка доля українських мистецьких скарбів – тема публікації «Мистецтво у полоні» та «Більшість сакральних святинь Княжої України-Русі вивезено в Росію».

Приверне увагу і публікація «Кар'єра Никодима Дизми» – популярний польський роман і серіал. В постійній рубриці «Золотий фонд української естради» – стаття «Богдан Весоловський: класик міжвоєнної української естради».

Новий номер газети «Струна», як і попередні, розміщений в Інтернеті, на сайті газети «Світ-інфо». Адреса сайту: <http://svit11.wordpress.com>.

Також обидві газети можна придбати в Чернігівському Культурно-мистецькому центрі «Інтермеццо» (вул. Шевченка, 9).

Центральна бібліотечна система Чернігівської міської ради ще у травні відновила обслуговування читачів. Ось де воно проводиться:

Центральна бібліотека ім. М. Коцюбинського (вул. Кирпконоса, 22), Бібліотека для дітей ім. О. Довженка (в цьому ж будинку): понеділок – субота, 10.00 – 18.00. Тел. 77-51-29

Обслуговування у філіях: вівторок – субота, 10.00 – 18.00: вул. П'ятницька, 32, вул. Козацька, 28, вул. Захисників України, 7-В, вул. Д. Самоквасова, 8, вул. Льотна, 12 (філія для дітей), вул. Захисників України, 7-В (філія для дітей).

Центральна міська бібліотека також пропонує платні послуги: ксерокопіювання та сканування документів, друк інформації з електронних носіїв на ч/б принтері. Звертатися з 10.00 до 17.00, понеділок – субота.

Запрошують на екскурсії

Батурин: Національний заповідник «Гетьманська столиця»

Проведення екскурсій на таких локаціях: Цитадель Батуринської фортеці; Парк «Кочубейський»; Біля палацу гетьмана Кирила Розумовського.

На сайті заповідника <https://www.baturin-capital.gov.ua> діє автоматизована система продажу квитків та інтернет-магазин. ЗСУ та Тероборона – безкоштовно!

Інформація за тел.: (04635) 48-0-08, (067)54-297-05.

Антонієві печери

Національний заповідник «Чернігів стародавній» запрошує в Антонієві печери, унікальний пам'ятку підземної культової архітектури XI–XIX століть.

Працюють щодня, без вихідних, з 10.00 до 18.00 (каса для продажу квитків – до 17.30).

Сад Коцюбинського

Одним з популярних об'єктів Чернігівського Музею-заповідника Михайла Коцюбинського, поряд з меморіальним будинком родини, експозицією головного корпусу, є також знаменитий сад письменника. Музей запрошує на екскурсії до саду. Тут ви можете послухати цікаві історії із життя родини Коцюбинських, зробити чудові фотографії, відпочити. Сад відкритий щодня: у будні – з 9-ї години, у вихідні – з 10-ї.

Корисні поради

Щоб дзеркало не пітніло, натріть його сухим милом та акуратно ганчіркою розітріть, щоб не залишилося слідів.

Сліди від маркера добре прибирає зубна паста. Нанесіть на шматочок тканини крапельку пасти і потріть нею по слідах маркера.

Брудну білизну зберігайте в кошику, що має вентиляцію. А взагалі таку білизну довго не тримайте не випраною: жири вбираються у тканину і руйнують її.

Чернігівський культурно-мистецький центр «Інтермеццо»

14000, м. Чернігів, вул. Шевченка, 9, тел (063) 236-18-03 <http://intermezzo.org.ua>. e-mail: kmc.intermezzo@gmail.com ІСО: 605-110-856

Послуги: в продажу книги, музика, мистецтво, сувеніри, канцтовари, а також туризм, екскурсії, проведення презентацій, прес-конференцій, творчі зустрічі, кава, зручності.

Чернігівська міська організація Суспільної служби Світового конгресу українців

Види послуг: соціальний патронаж, видавнича діяльність, сприяння вихованню дітей, відродженню духовних і національних традицій. Вул. Шевченка, 9. Тел. (063) 236-18-03.

Газета виходить за сприяння Товариства Української Мови (США) і Міжнародної Фундації імені Івана Багряного (голова ТУМ і Фундації – професор Віра Боднарук, скарбник Фундації – Олексій Коновал).